

Βρυξέλλες, 30.10.2019
COM(2019) 552 final

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ**

Εικοστή έκθεση προόδου προς μια αποτελεσματική και πραγματική Ένωση Ασφάλειας

I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παρούσα είναι η εικοστή έκθεση σχετικά με την περαιτέρω πρόοδο που έχει σημειωθεί ως προς την οικοδόμηση μιας αποτελεσματικής και πραγματικής Ένωσης Ασφάλειας και καλύπτει τις εξελίξεις σε δύο βασικούς πυλώνες: στην καταπολέμηση της τρομοκρατίας και του οργανωμένου εγκλήματος, καθώς και των μέσων που τα στηρίζουν· και στην ενίσχυση της άμυνάς μας και την οικοδόμηση ανθεκτικότητας έναντι αυτών των απειλών.

Από την αρχή της θητείας της, η Επιτροπή Γιούνκερ έχει αναγάγει την ασφάλεια σε θέμα ύψιστης προτεραιότητας. Η ΕΕ, με βάση το ευρωπαϊκό θεματολόγιο για την ασφάλεια που παρουσιάστηκε τον Απρίλιο του 2015¹ και την ανακοίνωση σχετικά με την οικοδόμηση μιας αποτελεσματικής και πραγματικής Ένωσης Ασφάλειας που εκδόθηκε τον Απρίλιο του 2016², απάντησε συντονισμένα σε μια σειρά τρομοκρατικών επιθέσεων και άλλων εντεινόμενων προκλήσεων στον τομέα της ασφάλειας, σημειώνοντας σημαντική πρόοδο στην ενίσχυση της συλλογικής μας ασφάλειας³. Έχει καταστεί πλέον σαφές ότι οι σημερινές προκλήσεις στον τομέα της ασφάλειας —τρομοκρατία, οργανωμένο έγκλημα, κυβερνοεπιθέσεις, παραπληροφόρηση ή άλλες απειλές που βρίσκουν πρόσφορο έδαφος μέσω του κυβερνοχώρου και εξελίσσονται διαρκώς— είναι κοινές απειλές. Μόνο εάν συνεργαστούμε, μπορούμε να επιτύχουμε το επίπεδο συλλογικής ασφάλειας που δικαίως ζητούν και προσδοκούν οι πολίτες. Αυτή η κοινή αντίληψη αποτελεί τη βάση για την πρόοδο που έχει σημειωθεί ως προς την οικοδόμηση μιας αποτελεσματικής και πραγματικής Ένωσης Ασφάλειας. Με γνώμονα τις ανάγκες των εθνικών αρχών που εργάζονται για τη διατήρηση της ασφάλειας των πολιτών, η υποστήριξη που παρέχεται σε επίπεδο ΕΕ επικεντρώνεται σε νομοθετικά και επιχειρησιακά μέτρα, στις περιπτώσεις που η κοινή δράση μπορεί να έχει αντίκτυπο στην ασφάλεια των κρατών μελών. Η σχετική προσπάθεια εξελίσσεται σε στενή συνεργασία με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, και με πλήρη διαφάνεια απέναντι στο ευρύτερο κοινό. Ο πλήρης σεβασμός των θεμελιωδών δικαιωμάτων βρίσκεται στο επίκεντρο της προσπάθειας αυτής, διότι η ασφάλεια της Ένωσης μπορεί να διασφαλιστεί μόνον εάν οι πολίτες είναι πεπεισμένοι ότι τα θεμελιώδη δικαιώματά τους γίνονται απολύτως σεβαστά.

Η ΕΕ εργάζεται για την **καταπολέμηση της τρομοκρατίας** περιορίζοντας τον χώρο όπου δρουν οι τρομοκράτες, με νέους κανόνες που καθιστούν δυσχερέστερη γι' αυτούς την πρόσβαση σε εκρηκτικές ύλες, πυροβόλα όπλα και χρηματοδότηση και περιορίζουν τις κινήσεις τους. Η ΕΕ εντείνει την **ανταλλαγή πληροφοριών** προκειμένου να παράσχει σε αυτούς που βρίσκονται στην πρώτη γραμμή, αστυνομικούς και συννοριακούς φύλακες, αποτελεσματική πρόσβαση σε ακριβή και πλήρη στοιχεία, ώστε να αξιοποιηθούν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο τα υφιστάμενα δεδομένα, να καλυφθούν τα κενά πληροφόρησης και να εξαλειφθούν τα τυφλά σημεία. Η ισχυρή προστασία των εξωτερικών συνόρων αποτελεί προϋπόθεση για έναν ασφαλή χώρο ελεύθερης κυκλοφορίας χωρίς ελέγχους στα εσωτερικά σύνορα. Τον Μάρτιο του 2019, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο κατέληξαν σε συμφωνία για την περαιτέρω ενίσχυση και τον πλήρη εξοπλισμό της **Ευρωπαϊκής Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής**, και ο νέος κανονισμός αναμένεται να τεθεί σε ισχύ στις αρχές Δεκεμβρίου του 2019. Η ΕΕ παρέχει το πλαίσιο και χρηματοδότηση σε όσους εργάζονται σε επίπεδο τοπικών κοινοτήτων για την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών σχετικά με την **αντιμετώπιση της ριζοσπαστικοποίησης και την πρόληψη του βίαιου εξτρεισμού**, και έχει προτείνει νέους κανόνες για την αποτελεσματική αφαίρεση τρομοκρατικού περιεχομένου στο διαδίκτυο. Η υποστήριξη της ΕΕ συμβάλλει στην **επίτευξη πιο ανθεκτικών πόλεων** έναντι επιθέσεων, με σχέδια δράσης για τη στήριξη της προστασίας των δημόσιων χώρων και την ενίσχυση της ετοιμότητας έναντι κινδύνων για τη χημική, βιολογική, ραδιολογική και πυρηνική ασφάλεια. Η ΕΕ αντιμετωπίζει **τις κυβερνοαπειλές και τις απειλές που βρίσκουν πρόσφορο έδαφος μέσω του κυβερνοχώρου** εφαρμόζοντας τη νέα

¹ COM(2015) 185 final (28.4.2015).

² COM(2016) 230 final (20.4.2016).

³ Για προηγούμενες εκθέσεις προόδου προς την οικοδόμηση μιας αποτελεσματικής και πραγματικής Ένωσης Ασφάλειας, βλ.: https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/policies/european-agenda-security/legislative-documents_en.

στρατηγική της ΕΕ για την ασφάλεια στον κυβερνοχώρο και θεσπίζοντας σχετική νομοθεσία, αφενός, και, αφετέρου, καταπολεμώντας την **παραπληροφόρηση** με στόχο την καλύτερη προστασία των εκλογών μας. Συνεχίζονται οι εργασίες για την ενίσχυση της ασφάλειας των **ψηφιακών μας υποδομών ζωτικής σημασίας**, συμπεριλαμβανομένης της ενισχυμένης συνεργασίας στον τομέα της **κυβερνοασφάλειας των δικτύων 5G** σε ολόκληρη την Ευρώπη.

Ωστόσο, πολλά απομένουν να γίνουν. Η επίθεση κατά συναγωγής που μεταδόθηκε σε ζωντανή ροή και η δολοφονία δύο πολιτών στο Halle της Γερμανίας στις 9 Οκτωβρίου 2019 αποτέλεσαν σοκαριστική υπενθύμιση της απειλής που συνιστούν ο βίαιος ακροδεξιός εξτρεμισμός και ο αντισημιτισμός. Επίσης, ανέδειξαν για μία ακόμη φορά το ζήτημα της κατάχρησης του διαδικτύου για τρομοκρατική προπαγάνδα και, ως εκ τούτου, την **ανάγκη για τη θέσπιση κανόνων σε επίπεδο ΕΕ για τη διαγραφή τρομοκρατικού περιεχομένου στο διαδίκτυο**. Στις 7-8 Οκτωβρίου 2019 το Συμβούλιο Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων συζήτησε το θέμα του βίαιου ακροδεξιού εξτρεισμού και της τρομοκρατίας, επισημαίνοντας την ανάγκη να καταβληθούν περαιτέρω προσπάθειες, μεταξύ άλλων και για την αντιμετώπιση της διάδοσης παράνομου ακροδεξιού εξτρεμιστικού περιεχομένου τόσο στο διαδίκτυο όσο και εκτός διαδικτύου. Παράλληλα, η δολοφονία τριών αστυνομικών και μίας διοικητικού υπαλλήλου στο αρχηγείο της αστυνομίας στο Παρίσι στις 3 Οκτωβρίου 2019 δείχνει ότι η απειλή της τρομοκρατίας που εμπνέεται από τον ισλαμικό εξτρεισμό της τζιχάντ εξακολουθεί να υφίσταται και ότι οι εν εξελίξει προσπάθειες για τη στήριξη των κρατών μελών στην αντιμετώπιση της συγκεκριμένης απειλής είναι αναγκαίο να συνεχιστούν. Η απόδραση φυλακισμένων μελών του Ισλαμικού Κράτους (ISIS/Da'esh) στο πλαίσιο των πρόσφατων γεγονότων στη Βόρεια Συρία θα μπορούσε να έχει σοβαρές επιπτώσεις για την ασφάλεια στην Ευρώπη. Είναι σημαντικό τα κράτη μέλη να αξιοποιήσουν πλήρως τα υφιστάμενα πληροφοριακά συστήματα για τον εντοπισμό και την ταυτοποίηση αλλοδαπών τρομοκρατών μαχητών όταν επιχειρούν να διασχίσουν τα εξωτερικά σύνορα. Σε εξέλιξη βρίσκονται επίσης οι εργασίες σχετικά με τη χρήση πληροφοριών πεδίου μάχης για τη δίωξη αλλοδαπών τρομοκρατών μαχητών.

Στην παρούσα έκθεση παρουσιάζεται η πρόσφατη πρόοδος των εργασιών προς την κατεύθυνση μιας αποτελεσματικής και πραγματικής Ένωσης Ασφάλειας και επισημαίνονται οι τομείς στους οποίους είναι αναγκαία η ανάληψη περαιτέρω δράσης. Παρέχεται επίσης ενημέρωση σχετικά με την εφαρμογή των συμφωνηθέντων μέτρων για την **κυβερνοασφάλεια των δικτύων 5G** και ειδικότερα την **έκθεση σχετικά με την εκτίμηση επικινδυνότητας σε επίπεδο ΕΕ** που δημοσιεύτηκε στις 9 Οκτωβρίου 2019, καθώς και σχετικά με την **αντιμετώπιση της παραπληροφόρησης**.

Η παρούσα έκθεση επικεντρώνεται ειδικότερα στην **εξωτερική διάσταση** της συνεργασίας στους κόλπους της Ένωσης Ασφάλειας, με την υπογραφή δύο διμερών **συμφωνιών για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας** με την Αλβανία και τη Δημοκρατία της Βόρειας Μακεδονίας και την πρόοδο που συντελέστηκε στη συνεργασία με τρίτες χώρες-εταίρους για την ανταλλαγή **δεδομένων από καταστάσεις ονομάτων επιβατών (PNR)**. Επίσης, μαζί με την παρούσα έκθεση η Επιτροπή ενέκρινε αίτημα για έγκριση της έναρξης διαπραγματεύσεων για σύναψη συμφωνίας μεταξύ της ΕΕ και της **Νέας Ζηλανδίας** σχετικά με την ανταλλαγή δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα για την καταπολέμηση του σοβαρού εγκλήματος και της τρομοκρατίας.

II. ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΩΝ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΩΝ

1. Πρόληψη της ριζοσπαστικοποίησης στο διαδίκτυο και σε κοινότητες

Η **πρόληψη της ριζοσπαστικοποίησης** αποτελεί ακρογωνιαίο λίθο της απάντησης της Ένωσης στις απειλές που θέτει η τρομοκρατία. Από την άποψη αυτή, το διαδίκτυο αποτελεί το πιο σημαντικό πεδίο μάχης για τη δράση των τρομοκρατών στον 21ο αιώνα. Χώροι στους οποίους ριζοσπαστικοποιημένα άτομα μπορούν να επικοινωνούν και να ανταλλάσσουν περιεχόμενο ευνοούν την ανάπτυξη παγκόσμιων, επεκτεινόμενων δικτύων τζιχαντιστών και βίαιων ακροδεξιών εξτρεμιστών. Για τον λόγο αυτόν, η Επιτροπή παραμένει συνεπής στη διττή της προσέγγιση κατά της ριζοσπαστικοποίησης στο

διαδίκτυο, στο πλαίσιο της οποίας οι προτεινόμενοι κανόνες για την αφαίρεση τρομοκρατικού περιεχομένου στο διαδίκτυο αναμένεται να ενισχύσουν την εθελοντική εταιρική σχέση με διαδικτυακές πλατφόρμες.

Ουσιαστικός θα είναι ως προς αυτό ο ρόλος της **νομοθετικής πρότασης που αφορά την πρόληψη της διάδοσης τρομοκρατικού περιεχομένου στο διαδίκτυο**, με σαφείς κανόνες και διασφαλίσεις που θα καταστήσουν υποχρεωτικό για τις διαδικτυακές πλατφόρμες να αφαιρούν τυχόν τρομοκρατικό περιεχόμενο εντός μίας ώρας από τη στιγμή που θα λάβουν σχετικό αιτιολογημένο αίτημα από αρμόδιες αρχές, αφενός, και, αφετέρου, να λαμβάνουν προληπτικά μέτρα αναλογικά προς το επίπεδο έκθεσης σε τρομοκρατικό περιεχόμενο⁴. Σε εξέλιξη βρίσκονται διοργανικές διαπραγματεύσεις μεταξύ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, στο πλαίσιο των οποίων η πρώτη συνεδρίαση τριμερούς διαλόγου πραγματοποιήθηκε στις 17 Οκτωβρίου 2019. Δεδομένης της απειλής που θέτει το τρομοκρατικό περιεχόμενο στο διαδίκτυο, η Επιτροπή καλεί τους συννομοθέτες να καταλήξουν σε συμφωνία για την προτεινόμενη νομοθεσία έως τα τέλη του 2019.

Η προτεινόμενη νομοθεσία συμπληρώνει την εθελοντική εταιρική σχέση με τον κλάδο του διαδικτύου και άλλους ενδιαφερόμενους φορείς στο πλαίσιο του **φόρουμ της ΕΕ για το διαδίκτυο**. Το φόρουμ, που δημιουργήθηκε το 2015, διαδραματίζει καταλυτικό ρόλο στην ανάληψη προληπτικής δράσης από τις εταιρείες του διαδικτύου για τον εντοπισμό και την αφαίρεση τρομοκρατικού περιεχομένου στο διαδίκτυο, προλειαίνοντας το έδαφος για την πρωτοβουλία που αναλαμβάνει ο κλάδος για μια «κοινή βάση δεδομένων ψηφιακών αποτυπωμάτων περιεχομένου (hashes)»⁵ και τη δημιουργία του παγκόσμιου φόρουμ για το διαδίκτυο και την καταπολέμηση της τρομοκρατίας. Η μονάδα της ΕΕ για την αναφορά διαδικτυακού περιεχομένου, η οποία υπάγεται στην Ευρώπη, τον οργανισμό επιβολής του νόμου της ΕΕ, διαδραματίζει αποφασιστικό ρόλο ενισχύοντας τη συνεργασία με τις εταιρείες του διαδικτύου και συμβάλλοντας στους συνολικούς στόχους του φόρουμ της ΕΕ για το διαδίκτυο. Στην τελευταία υπουργική διάσκεψη του φόρουμ της ΕΕ για το διαδίκτυο που πραγματοποιήθηκε στις 7 Οκτωβρίου 2019, τα κράτη μέλη της ΕΕ και υψηλόβαθμοι εκπρόσωποι των εταιρειών του διαδικτύου ανέλαβαν τη δέσμευση να συνεργαστούν στο πλαίσιο του λεγόμενου **πρωτοκόλλου διαχείρισης κρίσεων της ΕΕ**. Στο πρωτόκολλο διαχείρισης κρίσεων της ΕΕ καθορίζονται ελάχιστα όρια για την ενισχυμένη συνεργασία και καθιερώνονται νέοι τρόποι για τη βελτίωση της αντιμετώπισης κρίσεων. Το πρωτόκολλο εντάσσεται στο πλαίσιο των προσπάθειών που καταβάλλονται σε διεθνές επίπεδο για την ανταπόκριση στην «Εκκληση για ανάληψη δράσης του Christchurch»⁶ και αποβλέπει στην εξασφάλιση συντονισμένης και ταχείας αντίδρασης για τον περιορισμό της άμεσης διάδοσης τρομοκρατικού ή βίαιου εξτρεμιστικού περιεχομένου στο διαδίκτυο.

Πέραν των παραπάνω μέτρων κατά της ριζοσπαστικοποίησης στο διαδίκτυο, η Επιτροπή εξακολουθεί να στηρίζει προσπάθειες σε εθνικό και τοπικό επίπεδο για την **πρόληψη και την αντιμετώπιση της ριζοσπαστικοποίησης επί τόπου**. Η ΕΕ, με βάση την πλούσια εμπειρία και τεχνογνωσία που έχει αποκομιστεί στο πλαίσιο του δικτύου για την ευαισθητοποίηση σχετικά με τη ριζοσπαστικοποίηση, προσφέρει στοχευμένη υποστήριξη σε τοπικούς φορείς, όπως, μεταξύ άλλων, σε δημοτικές αρχές,⁷ καθώς και ευκαιρίες ανταλλαγής απόψεων μεταξύ επαγγελματιών του κλάδου, ερευνητών και φορέων χάραξης πολιτικής. Για παράδειγμα, το δίκτυο εξέδωσε συγκεκριμένες κατευθυντήριες οδηγίες και διοργάνωσε σεμινάρια για τη στήριξη των αρμόδιων αρχών αναφορικά με την αντιμετώπιση των

⁴ COM(2018) 640 final (της 12.9.2018).

⁵ Εργαλείο που σχεδιάστηκε από κοινοπραξία εταιρειών για να διευκολύνει τη συνεργασία στο πλαίσιο της πρόληψης της διάδοσης τρομοκρατικού περιεχομένου από πλατφόρμα σε πλατφόρμα.

⁶ Στον απόηχο των επιθέσεων στο Christchurch της Νέας Ζηλανδίας στις 15 Μαρτίου 2019, ο Γάλλος Πρόεδρος Emmanuel Macron και η Πρωθυπουργός της Νέας Ζηλανδίας Jacinda Ardern προσκάλεσαν τους ηγέτες και τις διαδικτυακές πλατφόρμες στο Παρίσι στις 15 Μαΐου 2019 για να παρουσιάσουν την «Εκκληση για ανάληψη δράσης του Christchurch». Ο Πρόεδρος Γιούνκερ στήριξε την έκκληση και ανακοίνωσε την ανάπτυξη ενός πρωτοκόλλου διαχείρισης κρίσεων της ΕΕ.

⁷ Για τη συνεργασία με δημοτικές αρχές στον τομέα της ασφάλειας, βλ. επίσης τμήμα V.2 σχετικά με την ετοιμότητα και προστασία, και ιδίως σχετικά με την προστασία των δημόσιων χώρων.

παιδιών που προέρχονται από εμπόλεμες ζώνες⁸. Για να διασφαλίσει τη συνέχεια των δραστηριοτήτων που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο του δικτύου για την ευαισθητοποίηση σχετικά με τη ριζοσπαστικοποίηση, η Επιτροπή δρομολόγησε μια νέα σύμβαση-πλαίσιο, το ύψος της οποίας εκτιμάται ότι θα ανέλθει σε 61 εκατ. EUR για διάστημα τεσσάρων ετών, αρχής γενομένης από το 2020⁹.

Για την αντιμετώπιση της απειλής που θέτει το τρομοκρατικό περιεχόμενο στο διαδίκτυο, η Επιτροπή καλεί το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο:

- να ολοκληρώσουν τις διαπραγματεύσεις για τη νομοθετική πρόταση που αφορά την πρόληψη της διάδοσης **τρομοκρατικού περιεχομένου στο διαδίκτυο** πριν από το τέλος του έτους.

2. *Πιο ισχυρά και έξυπνα συστήματα πληροφοριών για τη διαχείριση της ασφάλειας, των συνόρων και της μετανάστευσης*

Η ΕΕ εντείνει την ανταλλαγή πληροφοριών, ώστε να καταστεί ευκολότερη η αντιμετώπιση της υποκλοπής ταυτότητας¹⁰, να ενισχυθούν οι έλεγχοι στα σύνορα¹¹, να εκσυγχρονιστούν οι ευρωπαϊκές κλίμακας βάσεις δεδομένων των υπηρεσιών επιβολής του νόμου¹², να καλυφθούν τα κενά πληροφόρησης¹³ και να ενισχυθεί η Ευρωπόλ, ο οργανισμός επιβολής του νόμου της ΕΕ¹⁴. Κομβικής

⁸ https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/networks/radicalisation_awareness_network/ran-papers/docs/issue_paper_child_returnees_from_conflict_zones_112016_en.pdf

⁹ Η σύμβαση-πλαίσιο διαχωρίζεται σε δύο παρτίδες: 29 000 000 EUR για στήριξη των δραστηριοτήτων του δικτύου για την ευαισθητοποίηση σχετικά με τη ριζοσπαστικοποίηση για την επόμενη τετραετία και 32 000 000 EUR για την ενίσχυση των ικανοτήτων των κρατών μελών, εθνικών, περιφερειακών και τοπικών αρχών και τρίτων χωρών προτεραιότητας για την αποτελεσματική αντιμετώπιση της ριζοσπαστικοποίησης, μέσω ιδίως της παροχής ευκαιριών δικτύωσης, στοχευμένων υπηρεσιών βάσει των εκάστοτε αναγκών, καθώς και έρευνας και ανάλυσης.

¹⁰ Κανονισμός (ΕΕ) 2019/1157 (της 20.6.2019) για την ενίσχυση της ασφάλειας των δελτίων ταυτότητας των πολιτών της Ένωσης και των εγγράφων διαμονής που εκδίδονται για πολίτες της Ένωσης και τα μέλη των οικογενειών τους που ασκούν το δικαίωμα ελεύθερης κυκλοφορίας.

¹¹ Καθιέρωση της διενέργειας συστηματικών ελέγχων στα εξωτερικά σύνορα σε όλους τους πολίτες με χρήση του συστήματος πληροφοριών Σένγκεν. Όλα τα κράτη Σένγκεν, όπως και η Ρουμανία, η Βουλγαρία, η Κροατία και η Κύπρος, εφαρμόζουν τους κανόνες σχετικά με τους συστηματικούς ελέγχους με τη χρήση σχετικών βάσεων δεδομένων στα εξωτερικά σύνορα που θεσπίστηκαν τον Απρίλιο του 2017. Σύμφωνα με τους κανόνες αυτούς, ενόψει των δυσανάλογων επιπτώσεων στη ροή της κυκλοφορίας είναι δυνατές οι προσωρινές παρεκκλίσεις σε χερσαία ή θαλάσσια σύνορα, μόνο όμως όσον αφορά πολίτες της ΕΕ. Επί του παρόντος, τέτοιες παρεκκλίσεις έχουν κοινοποιηθεί από έξι κράτη μέλη/συνδεδεμένες χώρες Σένγκεν (Κροατία, Φινλανδία, Ουγγαρία, Λετονία, Νορβηγία και Σλοβενία). Όσον αφορά τα εναέρια σύνορα, η δυνατότητα παρέκκλισης από τους κανόνες σχετικά με τους συστηματικούς ελέγχους έληξε τον Απρίλιο του 2019.

¹² Το ενισχυμένο σύστημα πληροφοριών Σένγκεν [κανονισμός (ΕΕ) 2018/1860 (της 28.11.2018), κανονισμός (ΕΕ) 2018/1861 (της 28.11.2018), κανονισμός (ΕΕ) 2018/1862 (της 28.11.2018)] και το Ευρωπαϊκό Σύστημα Πληροφοριών Ποινικού Μητρώου μετά την επέκτασή του σε υπηκόους τρίτων χωρών [κανονισμός (ΕΕ) 2019/816 (της 17.4.2019)]. Η ενίσχυση του συστήματος πληροφοριών Σένγκεν περιλαμβάνει τη γενική υποχρέωση να καταχωρίζονται στο σύστημα οι προειδοποιήσεις που σχετίζονται με την τρομοκρατία.

¹³ Το σύστημα εισόδου/εξόδου της ΕΕ [κανονισμός (ΕΕ) 2017/2226 (της 30.11.2017)] και το Ευρωπαϊκό Σύστημα Πληροφοριών και Αδειοδότησης Ταξιδιού [κανονισμός (ΕΕ) 2018/1240 (της 12.9.2018) και κανονισμός (ΕΕ) 2018/1241 (της 12.9.2018)].

¹⁴ Τα τελευταία δέκα χρόνια ο ρόλος της Ευρωπόλ ενισχύθηκε σημαντικά, τόσο σε επίπεδο αντικειμένου όσο και σε επίπεδο εμβάθυνσης. Ο οργανισμός ενισχύθηκε με τη θέσπιση του κανονισμού της Ευρωπόλ το 2016 [κανονισμός (ΕΕ) 2016/794 (της 11.5.2016)]. Τα κράτη μέλη αύξησαν σημαντικά τον όγκο των πληροφοριών που ανταλλάσσουν με την Ευρωπόλ ή μέσω αυτής. Με την ίδρυση του Ευρωπαϊκού Αντιτρομοκρατικού Κέντρου της Ευρωπόλ ενισχύθηκαν οι αναλυτικές ικανότητες της Ευρωπόλ σε

σημασίας για τα παραπάνω είναι η **διαλειτουργικότητα των συστημάτων πληροφοριών της ΕΕ**¹⁵, που συνεπάγεται την καλύτερη δυνατή αξιοποίηση των υφιστάμενων δεδομένων και την εξάλειψη των τυφλών σημείων. Η διαλειτουργικότητα, ανταποκρινόμενη στις ανάγκες αυτών που εργάζονται στην πρώτη γραμμή, θα εξασφαλίσει ταχύτερη και πιο συστηματική πρόσβαση των οργάνων επιβολής του νόμου, των συνοριακών φυλάκων και των υπαλλήλων των υπηρεσιών μετανάστευσης στις πληροφορίες, συμβάλλοντας με τον τρόπο αυτόν στη βελτίωση της εσωτερικής ασφάλειας και της διαχείρισης των συνόρων.

Ωστόσο, η διαλειτουργικότητα, με όλες τις καινοτομίες που εμπεριέχει, θα αποφέρει απτά αποτελέσματα για την ασφάλεια και τη διαχείριση των συνόρων και της μετανάστευσης μόνο εάν κάθε κράτος μέλος εφαρμόσει πλήρως τη σχετική νομοθεσία. Για τον λόγο αυτόν, η **υλοποίηση** της διαλειτουργικότητας αποτελεί βασική προτεραιότητα για την Ένωση Ασφάλειας, τόσο σε πολιτικό όσο και σε τεχνικό επίπεδο. Η Επιτροπή και ο Οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη λειτουργική διαχείριση συστημάτων ΤΠ μεγάλης κλίμακας στον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης (eu-LISA) στηρίζει τα κράτη μέλη με την παροχή εμπειρογνώσις και την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών, μέσω της χρήσης ενός δικτύου εθνικών συντονιστών και της ανάπτυξης πίνακα αποτελεσμάτων που θα καθιστά δυνατή την εφαρμογή αποτελεσματικών ρυθμίσεων παρακολούθησης και συντονισμού. Η στενή συνεργασία μεταξύ των οργανισμών της ΕΕ, όλων των κρατών μελών και των συνδεδεμένων χωρών Σένγκεν θα είναι ύψιστης σημασίας για την επίτευξη του φιλόδοξου στόχου της επίτευξης πλήρους διαλειτουργικότητας των συστημάτων πληροφοριών της ΕΕ για την ασφάλεια και τη διαχείριση των συνόρων και της μετανάστευσης έως το 2020.

Ωστόσο, το σχετικό **νομοθετικό έργο δεν έχει ολοκληρωθεί** ακόμα από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο. Η επίτευξη ταχείας συμφωνίας για το σύνολο των εκκρεμών νομοθετικών προτάσεων είναι αναγκαία προϋπόθεση για να εξασφαλιστεί η ολοκληρωμένη και έγκαιρη υλοποίηση της διαλειτουργικότητας. Πρώτον, στο πλαίσιο της τεχνικής εφαρμογής του **Ευρωπαϊκού Συστήματος Πληροφοριών και Αδειοδότησης Ταξιδιού**, απαιτούνται τεχνικές τροποποιήσεις στους σχετικούς κανονισμούς¹⁶ για την πλήρη δημιουργία του συστήματος. Η Επιτροπή καλεί το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο να επιταχύνει τις εργασίες του όσον αφορά αυτές τις τεχνικές τροποποιήσεις προκειμένου να ξεκινήσουν οι διοργανικές διαπραγματεύσεις το ταχύτερο δυνατό. Δεύτερον, εξακολουθούν να βρίσκονται σε εξέλιξη οι διοργανικές διαπραγματεύσεις σχετικά με την πρόταση που υποβλήθηκε τον Μάιο του 2018 για την ενίσχυση και αναβάθμιση του υφιστάμενου **Συστήματος Πληροφοριών για τις Θεωρήσεις**¹⁷. Η Επιτροπή, στη βάση της πρώτης συνεδρίασης τριμερούς διαλόγου που πραγματοποιήθηκε στις 22 Οκτωβρίου 2019, καλεί τους δύο συννομοθέτες να ολοκληρώσουν ταχέως τις διαπραγματεύσεις. Τρίτον, εξακολουθεί να εκκρεμεί η επίτευξη συμφωνίας σχετικά με την πρόταση που υπέβαλε η Επιτροπή τον Μάιο του 2016 για διεύρυνση του πεδίου εφαρμογής του **Eurodac**¹⁸ ώστε να καλύπτει την αποθήκευση των δακτυλικών αποτυπωμάτων και των συναφών δεδομένων όχι μόνο των αιτούντων άσυλο και των προσώπων που συλλαμβάνονται σε σχέση με αντικανονική διέλευση των εξωτερικών συνόρων, αλλά και των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών. Βάσει των προτεινόμενων αλλαγών παρατείνεται επίσης η περίοδος αποθήκευσης των δακτυλικών αποτυπωμάτων και των συναφών δεδομένων όσων εισέρχονται αντικανονικά στην ΕΕ. Η Επιτροπή καλεί τους συννομοθέτες να προβούν στην έγκριση της πρότασης.

Προκειμένου να ενισχυθούν τα συστήματα πληροφοριών της ΕΕ για τη διαχείριση της ασφάλειας, των συνόρων και της μετανάστευσης, η Επιτροπή καλεί το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο:

υποθέσεις τρομοκρατίας. Ο προϋπολογισμός της Ευρώπης αυξάνεται σταθερά τα τελευταία έτη, από 82 εκατ. EUR το 2014 σε 138 εκατ. EUR το 2019. Οι διαπραγματεύσεις για τον προϋπολογισμό του 2020 βρίσκονται σε εξέλιξη.

¹⁵ Κανονισμός (ΕΕ) 2019/817 (της 20.5.2019) και κανονισμός (ΕΕ) 2019/818 (της 20.5.2019).

¹⁶ Κανονισμός (ΕΕ) 2018/1240 (της 12.9.2018) και κανονισμός (ΕΕ) 2018/1241 (της 12.9.2018).

¹⁷ COM (2018) 302 final (της 16.5.2018).

¹⁸ COM (2016) 272 final (της 4.5.2016).

- να εντείνουν τις εργασίες με σκοπό την επίτευξη ταχείας συμφωνίας σχετικά με τις προτεινόμενες τεχνικές τροποποιήσεις που είναι απαραίτητες για τη θέσπιση του **Ευρωπαϊκού Συστήματος Πληροφοριών και Αδειοδότησης Ταξιδιού**.
- να διενεργήσουν και να ολοκληρώσουν ταχέως τις διαπραγματεύσεις σχετικά με την πρόταση για την ενίσχυση του υφιστάμενου **Συστήματος Πληροφοριών για τις Θεωρήσεις**.
- να εγκρίνουν τη νομοθετική πρόταση για το **Eurodac** (προτεραιότητα της κοινής δήλωσης).

3. *Κλείσιμο του χώρου στον οποίο δρουν οι τρομοκράτες*

Η ΕΕ έχει αναλάβει αποφασιστική δράση για τον περιορισμό του χώρου όπου δρουν οι τρομοκράτες, με νέους κανόνες που καθιστούν δυσχερέστερη την πρόσβαση των τρομοκρατών και άλλων εγκληματιών σε εκρηκτικές ύλες¹⁹, πυροβόλα όπλα και χρηματοδότηση²⁰, και τον περιορισμό των κινήσεών τους²¹.

Για την ενίσχυση της αντιμετώπισης της τρομοκρατίας από τη δικαιοσύνη, ο Οργανισμός της ΕΕ για τη Συνεργασία στον Τομέα της Ποινικής Δικαιοσύνης (Eurojust) έθεσε σε ισχύ την 1η Σεπτεμβρίου 2019 το **Ευρωπαϊκό Δικαστικό Αντιτρομοκρατικό Μητρώο**. Το μητρώο θα συγκεντρώνει δικαστικές πληροφορίες με σκοπό να διερευνηθούν πιθανές διασυνδέσεις μεταξύ δικαστικών υποθέσεων ή διαδικασιών εναντίων υπόπτων για εγκλήματα τρομοκρατίας, ώστε να ενισχυθεί ο συντονισμός των εισαγγελικών αρχών στο πλαίσιο αντιτρομοκρατικών ερευνών με πιθανές διασυννοριακές προεκτάσεις.

Απαιτούνται, ωστόσο, περαιτέρω προσπάθειες για τη στήριξη και τη διευκόλυνση των ερευνών στο πλαίσιο διασυννοριακών υποθέσεων, ιδίως όσον αφορά την **πρόσβαση σε ηλεκτρονικά αποδεικτικά στοιχεία** από τις αρχές επιβολής του νόμου. Όσον αφορά τις νομοθετικές προτάσεις που υποβλήθηκαν τον Απρίλιο του 2018 για τη βελτίωση της διασυννοριακής πρόσβασης σε ηλεκτρονικά αποδεικτικά στοιχεία σε ποινικές υποθέσεις²², το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο δεν έχει εγκρίνει ακόμα τη διαπραγματευτική θέση του ώστε να ξεκινήσουν οι διαπραγματεύσεις μεταξύ των συννομοθετών. Η Επιτροπή παροτρύνει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο να σημειώσει πρόοδο επί της νομοθετικής πρότασης αυτής, ώστε οι συννομοθέτες να μπορέσουν να εργαστούν για την ταχεία έγκρισή της. Η Επιτροπή, στη βάση της πρότασης που υπέβαλε για θέσπιση εσωτερικών κανόνων της ΕΕ, συμμετέχει επίσης σε **διεθνείς διαπραγματεύσεις** για τη βελτίωση της διασυννοριακής πρόσβασης σε ηλεκτρονικά αποδεικτικά στοιχεία. Στις 25 Σεπτεμβρίου 2019, η Επιτροπή και οι αρχές των Ηνωμένων Πολιτειών διεξήγαγαν τον πρώτο γύρο επίσημων διαπραγματεύσεων για τη σύναψη **συμφωνίας μεταξύ ΕΕ και ΗΠΑ για τη διασυννοριακή πρόσβαση σε ηλεκτρονικά αποδεικτικά στοιχεία**. Ο επόμενος γύρος προγραμματίζεται για τις 6 Νοεμβρίου 2019. Στο πλαίσιο των εν εξελίξει διαπραγματεύσεων για ένα **δεύτερο πρόσθετο πρωτόκολλο στη Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για το έγκλημα στον κυβερνοχώρο που υπογράφηκε στη Βουδαπέστη**, η Επιτροπή συμμετείχε για λογαριασμό της Ένωσης σε τρεις διαπραγματευτικές συνεδριάσεις τον Ιούλιο, τον Σεπτέμβριο και τον Οκτώβριο του 2019. Παρά την ικανοποιητική πρόοδο που συντελέστηκε στις εν λόγω διαπραγματεύσεις, δεν έχει ακόμα επιλυθεί μια σειρά από σημαντικά ζητήματα ιδιαίτερου ενδιαφέροντος για την Ένωση, όπως οι διασφαλίσεις για την προστασία των δεδομένων. Η διαπραγμάτευση για ένα δεύτερο πρόσθετο πρωτόκολλο θα συνεχιστεί τον Νοέμβριο του 2019 και καθ' όλη τη διάρκεια του 2020. Είναι σημαντικό να προχωρήσουν ταχέως αμφότερες οι

¹⁹ Κανονισμός (ΕΕ) 2019/1148 (της 20.6.2019) σχετικά με την κυκλοφορία στην αγορά και τη χρήση πρόδρομων ουσιών εκρηκτικών υλών. Ο κανονισμός τέθηκε σε ισχύ την 31η Ιουλίου 2019 και θα αρχίσει να εφαρμόζεται 18 μήνες μετά την ημερομηνία έναρξης ισχύος.

²⁰ Οδηγία (ΕΕ) 2019/1153 (της 11.7.2019) για τη θέσπιση κανόνων με σκοπό τη διευκόλυνση της χρήσης χρηματοοικονομικών και άλλων πληροφοριών για την πρόληψη, την ανάχνευση, τη διερεύνηση ή τη δίωξη ορισμένων ποινικών αδικημάτων.

²¹ Καθιέρωση της διενέργειας συστηματικών ελέγχων στα εξωτερικά σύνορα σε όλους τους πολίτες με χρήση του συστήματος πληροφοριών Σένγκεν.

²² COM(2018) 225 final (της 17.4.2018) και COM(2018) 226 final (της 17.4.2018).

διαπραγματεύσεις προκειμένου να προωθηθεί η διεθνής συνεργασία στην ανταλλαγή ηλεκτρονικών αποδεικτικών στοιχείων, με παράλληλη διασφάλιση της συμβατότητας με το δίκαιο της ΕΕ και τις υποχρεώσεις των κρατών μελών που απορρέουν από αυτό, λαμβανομένων επίσης υπόψη των μελλοντικών εξελίξεων στο δίκαιο της ΕΕ.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, αποτυπώνοντας τις συνεχιζόμενες ανησυχίες για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, ενέκρινε στις 19 Σεπτεμβρίου 2019 **ψήφισμα σχετικά με την κατάσταση της εφαρμογής της ενωσιακής νομοθεσίας για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες**²³, ως απάντηση στη δέσμη των τεσσάρων εκθέσεων σχετικά με την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες που εξέδωσε η Επιτροπή στις 24 Ιουλίου 2019²⁴. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο κάλεσε τα κράτη μέλη να διασφαλίσουν την ορθή και ταχεία εφαρμογή των οδηγιών για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο κάλεσε επίσης την Επιτροπή να αξιολογήσει κατά πόσον ένας κανονισμός για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες θα αποτελούσε καταλληλότερη νομική πράξη από ό,τι μια οδηγία, καθώς και να αξιολογήσει την ανάγκη ενός μηχανισμού για τον συντονισμό και την υποστήριξη των μονάδων χρηματοοικονομικών πληροφοριών.

Προκειμένου να βελτιωθεί η πρόσβαση των αρχών επιβολής του νόμου σε ηλεκτρονικά αποδεικτικά στοιχεία, η Επιτροπή καλεί το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο:

- να καταλήξουν σύντομα σε συμφωνία επί των νομοθετικών προτάσεων για τα **ηλεκτρονικά αποδεικτικά στοιχεία** (προτεραιότητα της κοινής δήλωσης).

4. Ενίσχυση της κυβερνοασφάλειας

Η ενίσχυση της κυβερνοασφάλειας παραμένει βασική πτυχή των εργασιών προς την κατεύθυνση μιας αποτελεσματικής και πραγματικής Ένωσης Ασφάλειας Η Ένωση, κατ' εφαρμογή της στρατηγικής της ΕΕ για την ασφάλεια στον κυβερνοχώρο του 2017²⁵, ενισχύει, αφενός, την ανθεκτικότητά της καθιστώντας πιο δύσκολη την πραγματοποίηση επιθέσεων εναντίον της και ταχύτερη την ανάκαμψή της από επιθέσεις και, αφετέρου, την αποτροπή της, αυξάνοντας τις πιθανότητες σύλληψης και τιμωρίας των δραστών των επιθέσεων, μεταξύ άλλων μέσω ενός πλαισίου για μια κοινή διπλωματική απάντηση της ΕΕ σε κακόβουλες δραστηριότητες στον κυβερνοχώρο. Η Ένωση στηρίζει επίσης τα κράτη μέλη στον τομέα της κυβερνοάμυνας, κατ' εφαρμογή του πλαισίου πολιτικής της ΕΕ για την κυβερνοάμυνα.²⁶

Με τη θέση σε ισχύ της πράξης για την κυβερνοασφάλεια²⁷ τον Ιούνιο του 2019, το **πλαίσιο πιστοποίησης της κυβερνοασφάλειας της ΕΕ** αρχίζει να παίρνει σάρκα και οστά. Η πιστοποίηση διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην ενίσχυση της εμπιστοσύνης και της ασφάλειας των προϊόντων και των υπηρεσιών που είναι ζωτικής σημασίας για την ψηφιακή ενιαία αγορά. Από το πλαίσιο

²³ http://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2019-0022_EL.html

²⁴ Έκθεση σχετικά με την εκτίμηση των κινδύνων που συνεπάγονται για την εσωτερική αγορά η νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και η χρηματοδότηση της τρομοκρατίας και οι οποίοι συνδέονται με διασυνοριακές δραστηριότητες [COM (2019) 370 final (της 24.7.2019)], Έκθεση για τη διασύνδεση των εθνικών κεντρικών αυτοματοποιημένων μηχανισμών (κεντρικών μητρώων ή κεντρικών συστημάτων ηλεκτρονικής ανάκτησης δεδομένων) των κρατών μελών για τους τραπεζικούς λογαριασμούς [(COM(2019) 372 final (της 24.7.2019)], Έκθεση για την αξιολόγηση των πρόσφατων υποθέσεων εικαζόμενης νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες με την εμπλοκή πιστωτικών ιδρυμάτων της ΕΕ [(COM(2019) 373 final (της 24.7.2019)], Έκθεση για την αξιολόγηση του πλαισίου συνεργασίας μεταξύ των μονάδων χρηματοοικονομικών πληροφοριών [(COM(2019) 371 final (της 24.7.2019)].

²⁵ JOIN(2017) 450 final (της 13.9.2017).

²⁶ Πλαίσιο πολιτικής της ΕΕ για την κυβερνοάμυνα (επικαιροποίηση 2018) όπως εγκρίθηκε από το Συμβούλιο στις 19 Νοεμβρίου 2018 (14413/18).

²⁷ Κανονισμός (ΕΕ) 2019/881 (της 17.4.2019).

πιστοποίησης θα προκύψουν συστήματα πιστοποίησης σε επίπεδο Ένωσης που θα αποτελούν πλήρη σύνολα κανόνων, τεχνικών απαιτήσεων, προτύπων και διαδικασιών. Στο πλαίσιο συμμετέχουν δύο ομάδες εμπειρογνομόνων, η ευρωπαϊκή ομάδα πιστοποίησης της κυβερνοασφάλειας, η οποία εκπροσωπεί τις αρχές των κρατών μελών, και η ομάδα συμφεροντούχων για την πιστοποίηση της κυβερνοασφάλειας, η οποία εκπροσωπεί τον κλάδο. Η τελευταία απαρτίζεται από μέλη τόσο από την πλευρά της ζήτησης όσο και από την πλευρά της προσφοράς προϊόντων και υπηρεσιών τεχνολογίας πληροφοριών και επικοινωνιών, συμπεριλαμβανομένων των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, των παρόχων ψηφιακών υπηρεσιών, των ευρωπαϊκών και διεθνών οργανισμών τυποποίησης, των οργανισμών διαπίστευσης, των εποπτικών αρχών προστασίας δεδομένων και των οργανισμών αξιολόγησης της συμμόρφωσης.

Στο μεταξύ, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο μένει να καταλήξουν σε συμφωνία για τη νομοθετική πρωτοβουλία σχετικά με τη σύσταση ²⁸**ευρωπαϊκού βιομηχανικού, τεχνολογικού και ερευνητικού κέντρου ικανοτήτων στον τομέα της κυβερνοασφάλειας και δικτύου εθνικών κέντρων συντονισμού**. Σκοπός της πρότασης είναι η ενίσχυση της ικανότητας κυβερνοασφάλειας της Ένωσης μέσω της τόνωσης του ευρωπαϊκού τεχνολογικού και βιομηχανικού οικοσυστήματος κυβερνοασφάλειας, καθώς και μέσω του συντονισμού και της συγκέντρωσης σχετικών πόρων. Η Επιτροπή ζητεί και από τους δύο συννομοθέτες να ξεκινήσουν εκ νέου και να ολοκληρώσουν ταχέως τις διοργανικές διαπραγματεύσεις για αυτήν την πρωτοβουλία προτεραιότητας ώστε να ενισχυθεί η κυβερνοασφάλεια.

Οι εργασίες για την ενίσχυση της κυβερνοασφάλειας περιλαμβάνουν την παροχή στήριξης τόσο σε εθνικό όσο και σε περιφερειακό επίπεδο²⁹.

Πέραν των απειλών στον κυβερνοχώρο που στοχεύουν σε συστήματα και δεδομένα, η ΕΕ συνεχίζει τη δράση της για την αντιμετώπιση των σύνθετων και πολύπλευρων προκλήσεων που θέτουν οι **υβριδικές απειλές**. Στο επίπεδο του Συμβουλίου συστάθηκε οριζόντια ομάδα εργασίας για την αντιμετώπιση των υβριδικών απειλών με στόχο τη βελτίωση της ανθεκτικότητας της ΕΕ και των κρατών μελών της έναντι των υβριδικών απειλών και την ενίσχυση της ανθεκτικότητας των κοινωνιών στις κρίσεις. Η Επιτροπή και η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης στηρίζουν αυτές τις προσπάθειες βάσει του κοινού πλαισίου για την αντιμετώπιση υβριδικών απειλών του 2016³⁰ και της κοινής ανακοίνωσης του 2018³¹ σχετικά με την αύξηση της ανθεκτικότητας και ενίσχυση των ικανοτήτων για την αντιμετώπιση υβριδικών απειλών. Επιπλέον, το Κοινό Κέντρο Ερευνών επεξεργάζεται ένα πλαίσιο «εγνωσιολογικού μοντέλου» για τον χαρακτηρισμό των υβριδικών απειλών, με στόχο να συνδράμει τα κράτη μέλη και τις αρμόδιες αρχές τους στον προσδιορισμό του είδους των υβριδικών επιθέσεων που ενδέχεται να κληθούν να αντιμετωπίσουν. Το μοντέλο εξετάζει τον τρόπο με τον οποίο ένας φορέας (κρατικός ή μη) χρησιμοποιεί μια σειρά από εργαλεία (από την παραπληροφόρηση έως την κατασκοπία και τις υλικές ενέργειες) σε διάφορα πεδία (οικονομικό, στρατιωτικό, κοινωνικό, πολιτικό) για να επηρεάσει έναν στόχο προκειμένου να πετύχει μια σειρά από επιδιώξεις.

Προκειμένου να ενισχυθεί η κυβερνοασφάλεια, η Επιτροπή καλεί το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο:

- να καταλήξουν σύντομα σε συμφωνία όσον αφορά τη νομοθετική πρόταση για τη **σύσταση ευρωπαϊκού βιομηχανικού, τεχνολογικού και ερευνητικού κέντρου ικανοτήτων στον τομέα της κυβερνοασφάλειας και δικτύου εθνικών κέντρων συντονισμού**.

²⁸ COM(2018) 630 final (της 12.9.2018).

²⁹ Για παράδειγμα, η Επιτροπή στηρίζει μια διαπεριφερειακή σύμπραξη καινοτομίας στον τομέα της κυβερνοασφάλειας με τη συμμετοχή της Βρετανίας, της Castilla y León, της Βόρειας Ρηνανίας-Βεστφαλίας, της Κεντρικής Φινλανδίας και της Εσθονίας για την ανάπτυξη μιας ευρωπαϊκής αλυσίδας αξίας στον τομέα της κυβερνοασφάλειας με έμφαση στην εμπορευματοποίηση και την επιχειρηματική ανάπτυξη.

³⁰ JOIN(2016) 18 final (της 6.4.2016).

³¹ JOIN(2018) 16 final (της 13.6.2018).

III. ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΤΩΝ ΨΗΦΙΑΚΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ

Τα δίκτυα πέμπτης γενιάς (5G) θα αποτελέσουν τη μελλοντική ραχοκοκαλιά των όλο και περισσότερο ψηφιοποιημένων κοινωνιών και οικονομιών. Πρόκειται για δισεκατομμύρια συνδεδεμένων αντικειμένων και συστημάτων, μεταξύ άλλων σε κρίσιμους τομείς όπως η ενέργεια, οι μεταφορές, οι τραπεζικές συναλλαγές και η υγεία, καθώς και συστήματα βιομηχανικού ελέγχου που μεταφέρουν ευαίσθητες πληροφορίες και υποστηρίζουν συστήματα ασφάλειας. Συνεπώς, η κυβερνοασφάλεια και η ανθεκτικότητα των δικτύων 5G είναι ουσιαστικής σημασίας.

Στο πλαίσιο μιας συντονισμένης προσέγγισης, τα κράτη μέλη δημοσίευσαν στις 9 Οκτωβρίου 2019 έκθεση σχετικά με τη **συντονισμένη εκτίμηση επικινδυνότητας σε επίπεδο ΕΕ όσον αφορά την κυβερνοασφάλεια στα δίκτυα 5G** με την υποστήριξη της Επιτροπής και του Οργανισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Κυβερνοασφάλεια³². Το σημαντικό αυτό βήμα εντάσσεται στην εφαρμογή της σύστασης που εξέδωσε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή τον Μάρτιο του 2019 για να εξασφαλισθεί υψηλό επίπεδο κυβερνοασφάλειας των δικτύων 5G σε ολόκληρη την ΕΕ³³. Η έκθεση βασίζεται στα αποτελέσματα των εθνικών εκτιμήσεων επικινδυνότητας όλων των κρατών μελών όσον αφορά την κυβερνοασφάλεια. Προσδιορίζει τις κύριες απειλές και τους παράγοντες απειλής, τα πιο ευαίσθητα στοιχεία ενεργητικού, τα κύρια τρωτά σημεία (συμπεριλαμβανομένων των τεχνικών και άλλου είδους τρωτών σημείων) και ορισμένους στρατηγικούς κινδύνους. Η εκτίμηση αυτή παρέχει τη βάση για τον προσδιορισμό μέτρων μετριασμού που μπορούν να εφαρμοστούν σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο.

Στην έκθεση προσδιορίζεται μια σειρά σημαντικών **προκλήσεων για την κυβερνοασφάλεια** οι οποίες αναμένεται να εκδηλωθούν ή να αποκτήσουν εντονότερο χαρακτήρα στα δίκτυα 5G. Οι εν λόγω προκλήσεις στον τομέα της ασφάλειας συνδέονται κυρίως με βασικές *καινοτομίες* της τεχνολογίας 5G, όπως, ιδίως, η σπουδαιότητα του λογισμικού και του ευρέος φάσματος υπηρεσιών και εφαρμογών που αυτή η τεχνολογία παρέχει, καθώς και με τον ρόλο των *προμηθευτών* στη δημιουργία και τη λειτουργία των δικτύων 5G και τον βαθμό εξάρτησης από μεμονωμένους προμηθευτές. Αυτό σημαίνει ότι τα προϊόντα, οι υπηρεσίες και οι λειτουργίες των προμηθευτών περιλαμβάνονται όλο και περισσότερο στα «περιθώρια έκθεσης σε επιθέσεις» (attack surface) των δικτύων 5G. Επιπλέον, ιδιαίτερη σημασία θα αποκτήσουν τα χαρακτηριστικά κινδύνου μεμονωμένων προμηθευτών, όπως, μεταξύ άλλων, το ενδεχόμενο να υπάρξει παρέμβαση σε προμηθευτή από χώρα εκτός ΕΕ.

Σύμφωνα με τη διαδικασία που καθορίζεται στη σύσταση που εξέδωσε η Επιτροπή τον Μάρτιο του 2019, θα πρέπει να συμφωνηθεί από τα κράτη μέλη, έως την 31η Δεκεμβρίου 2019, μια **εργαλειοθήκη μέτρων μετριασμού** για την αντιμετώπιση των προσδιορισθέντων κινδύνων κυβερνοασφάλειας σε εθνικό και ενωσιακό επίπεδο. Η Επιτροπή και η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης θα εξακολουθήσουν να ανταλλάσσουν απόψεις για την κυβερνοασφάλεια και την ανθεκτικότητα των δικτύων 5G με εταίρους που εμφορούνται από τις ίδιες αντιλήψεις. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή είναι σε επαφή με το NATO για τη συντονισμένη σε επίπεδο ΕΕ εκτίμηση επικινδυνότητας για την κυβερνοασφάλεια στα δίκτυα 5G.

³² Η συντονισμένη σε επίπεδο ΕΕ εκτίμηση επικινδυνότητας για την κυβερνοασφάλεια στα δίκτυα 5G ολοκληρώθηκε από την ομάδα συνεργασίας των αρμόδιων αρχών που προβλέπεται στην οδηγία για την ασφάλεια συστημάτων δικτύου και πληροφοριών [οδηγία (ΕΕ) 2016/1148 (της 6.7.2016)], με τη βοήθεια της Επιτροπής και του Οργανισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Κυβερνοασφάλεια: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/eu-wide-coordinated-risk-assessment-5g-networks-security>.

³³ C(2019)2355 final (της 26.3.2019).

IV. ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΗΣ ΠΑΡΑΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΕΚΛΟΓΩΝ ΑΠΟ ΑΛΛΕΣ ΚΥΒΕΡΝΟΑΠΕΙΛΕΣ

Η ΕΕ έχει θεσπίσει **πλαίσιο για την ανάληψη συντονισμένης δράσης ενάντια στην παραπληροφόρηση**, με πλήρη σεβασμό των ευρωπαϊκών αξιών και θεμελιωδών δικαιωμάτων³⁴. Στο πλαίσιο του σχεδίου δράσης κατά της παραπληροφόρησης³⁵ συνεχίζονται οι εργασίες για τον περιορισμό του χώρου για παραπληροφόρηση με στόχο, μεταξύ άλλων, τη διαφύλαξη της ακεραιότητας των εκλογών.

Κομβικής σημασίας σε αυτό το εγχείρημα είναι η συνεργασία με τον κλάδο μέσω του αυτορρυθμιστικού **κώδικα δεοντολογίας για την παραπληροφόρηση** των διαδικτυακών πλατφορμών και του διαφημιστικού κλάδου, ο οποίος τέθηκε σε εφαρμογή τον Οκτώβριο του 2018³⁶. Η Επιτροπή αξιολόγησε την αποτελεσματικότητα του κώδικα μετά τον πρώτο χρόνο εφαρμογής του, βάσει των ετήσιων εκθέσεων αυτοαξιολόγησης που υπέβαλαν οι διαδικτυακές πλατφόρμες και άλλοι υπογράφωντες τον κώδικα, οι οποίες δημοσιεύτηκαν στις 29 Οκτωβρίου 2019 συνοδευόμενες από δήλωση της Επιτροπής.³⁷ Σε γενικές γραμμές, από τις εκθέσεις προκύπτει ότι οι υπογράφωντες κατέβαλαν σημαντικές προσπάθειες για την υλοποίηση των δεσμεύσεών τους.

Οι δράσεις τις οποίες ανέλαβαν οι πλατφόρμες που έχουν υπογράψει τον κώδικα ποικίλλουν από άποψη ταχύτητας και πεδίου εφαρμογής και στους πέντε πυλώνες δεσμεύσεων του κώδικα. Γενικά, η πρόοδος είναι μεγαλύτερη ως προς τις δεσμεύσεις που σχετίζονται με τις ευρωεκλογές του 2019, και ειδικότερα όσον αφορά την άρση των κινήτρων διαφήμισης και χρηματικής αξιοποίησης της παραπληροφόρησης (πυλώνας 1), τη διασφάλιση της διαφάνειας της πολιτικής διαφήμισης και της διαφήμισης βάσει θέματος (πυλώνας 2), και τη διασφάλιση της ακεραιότητας των υπηρεσιών έναντι μη αυθεντικών λογαριασμών και συμπεριφορών (πυλώνας 3). Αντίθετα, η πρόοδος είναι μικρότερη ή ανεπαρκής ως προς τις δεσμεύσεις για ενίσχυση του ρόλου των καταναλωτών (πυλώνας 4) και τις δεσμεύσεις για ενίσχυση του ρόλου της ερευνητικής κοινότητας, μέσω, μεταξύ άλλων, της παροχής πρόσβασης, από τις πλατφόρμες, σε σύνολα δεδομένων για ερευνητικούς σκοπούς κατά τρόπο ουσιαστικό και σύμφωνο με τις απαιτήσεις προστασίας της ιδιωτικής ζωής (πυλώνας 5). Διαφοροποιήσεις υπάρχουν επίσης ως προς το πεδίο εφαρμογής των δράσεων που αναλαμβάνει κάθε πλατφόρμα για να διασφαλίσει την υλοποίηση των δεσμεύσεών της, καθώς και μεταξύ των κρατών μελών ως προς την εφαρμογή των επιμέρους πολιτικών. Η Επιτροπή εξακολουθεί να συνεργάζεται με υπογράφωντες του κώδικα και άλλους ενδιαφερόμενους φορείς για την ενίσχυση της δράσης ενάντια στην παραπληροφόρηση.

Βάσει του σχεδίου δράσης κατά της παραπληροφόρησης, η Επιτροπή και η Ύπατη Εκπρόσωπος, σε συνεργασία με τα κράτη μέλη, θέσπισαν ένα **σύστημα έγκαιρης προειδοποίησης** για την αντιμετώπιση των εκστρατειών παραπληροφόρησης. Χάρη στο σύστημα έγκαιρης προειδοποίησης, τα

³⁴ Βλ. το σχέδιο δράσης κατά της παραπληροφόρησης [(JOIN(2018) 36 final (της 5.12.2018))].

³⁵ JOIN (2019) 12 final (της 14.6.2019).

³⁶ Βάσει του κώδικα, οι διαδικτυακές πλατφόρμες Google, Facebook, Twitter και Microsoft αναλαμβάνουν τη δέσμευση να αποτρέπουν τη χειραγώγηση των υπηρεσιών τους από κακόβουλους παράγοντες, να μεριμνούν για τη διαφάνεια της πολιτικής διαφήμισης και τη δημοσιοποίηση στοιχείων για τις διαφημίσεις αυτές και να αναλαμβάνουν άλλες δράσεις για τη βελτίωση της διαφάνειας, της λογοδοσίας και της αξιοπιστίας του διαδικτυακού οικοσυστήματος. Επαγγελματικές ενώσεις του διαφημιστικού κλάδου έχουν επίσης αναλάβει τη δέσμευση να συνεργάζονται με τις πλατφόρμες για τη βελτίωση του ελέγχου των τοποθετήσεων διαφημίσεων και την ανάπτυξη εργαλείων για την προστασία του εμπορικού σήματος, με στόχο τον περιορισμό της τοποθέτησης διαφημίσεων σε ιστοτόπους που τροφοδοτούν την παραπληροφόρηση.

³⁷ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/statement_19_6166. Πέραν των Google, Facebook, Twitter και Microsoft, στους υπόλοιπους υπογράφοντες του κώδικα συγκαταλέγονται η Mozilla, επτά ενώσεις σε ευρωπαϊκό ή εθνικό επίπεδο που εκπροσωπούν τον διαφημιστικό κλάδο και η EDiMA, ευρωπαϊκή ένωση που εκπροσωπεί πλατφόρμες και άλλες εταιρείες τεχνολογίας που δραστηριοποιούνται στον τομέα του διαδικτύου.

θεσμικά όργανα της ΕΕ και τα κράτη μέλη είχαν τη δυνατότητα να ανταλλάξουν πληροφορίες και αναλύσεις πριν από τις εκλογές του 2019 για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, και να συντονίσουν την αντίδρασή τους. Οι εργασίες αυτές εντατικοποιήθηκαν περαιτέρω μετά τις εκλογές, με τη μορφή ανταλλαγών σε επίπεδο ομάδων εργασίας σε καθημερινή βάση και τη διοργάνωση, από διαφορετικά κράτη μέλη, τριών συνεδριάσεων των σημείων επαφής του συστήματος έγκαιρης προειδοποίησης.

Ένα ακόμη πρακτικό βήμα για τον εντοπισμό της παραπληροφόρησης είναι οι εργασίες των **ομάδων στρατηγικής επικοινωνίας** («StratComms»), και ιδίως της ειδικής ομάδας «East StratCom», η οποία διαχειρίζεται το σχέδιο «EUvsDisinfo» με αντικείμενο την παρακολούθηση, ανάλυση και αντιμετώπιση της φίλα προσκείμενης στο Κρεμλίνο παραπληροφόρησης³⁸. Από τις αρχές του 2019, ο πρώτος ειδικός προϋπολογισμός ύψους 3 εκατ. EUR κατέστησε δυνατή την επιτάχυνση και διεύρυνση αυτών των εργασιών ώστε να περιλαμβάνουν πλέον την παρακολούθηση και την ανάλυση της φίλα προσκείμενης στο Κρεμλίνο παραπληροφόρησης στον ιστό, στα ραδιοτηλεοπτικά μέσα και στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης σε 19 γλώσσες, από τα αγγλικά έως τα σερβικά και τα αραβικά. Χάρη στη βελτίωση των δυνατοτήτων παρακολούθησης ο αριθμός των δραστηριοτήτων παραπληροφόρησης που αποκαλύφθηκαν υπερδιπλασιάστηκε, καθώς οι περιπτώσεις παραπληροφόρησης εντός του 2019 ανέρχονται μέχρι στιγμής σε 2 000, συγκριτικά με 765 περιπτώσεις κατά το αντίστοιχο χρονικό διάστημα του 2018. Η ειδική ομάδα «East StratCom» διαδραμάτισε καίριο ρόλο στην παρακολούθηση και την αποκάλυψη της φίλα προσκείμενης στο Κρεμλίνο παραπληροφόρησης που είχε στόχο τις εκλογές του 2019 για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Η έρευνα συνδυάστηκε με εκστρατεία ευαισθητοποίησης σχετικά με την απόπειρα παρέμβασης σε εκλογικές διαδικασίες ανά τον κόσμο. Στο πλαίσιο της εκστρατείας, η οποία πραγματοποιήθηκε σε στενή συνεργασία με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Επιτροπή, δόθηκαν περισσότερες από 20 συνεντεύξεις σε μέσα ενημέρωσης και συμμετείχαν περισσότεροι από 300 δημοσιογράφοι.

Η Επιτροπή έχει επίσης αναλάβει δράση για **περιορισμό της διάδοσης της παραπληροφόρησης και μύθων για τα θεσμικά όργανα και τις πολιτικές της ΕΕ**. Δημιούργησε ένα δίκτυο από εμπειρογνώμονες στον τομέα της επικοινωνίας και μια διαδικτυακή πύλη για την παροχή διαδραστικού ενημερωτικού υλικού σχετικά με τις πολιτικές της ΕΕ και τις προκλήσεις της παραπληροφόρησης και των επιπτώσεών της στην κοινωνία. Επίσης, ξεκίνησε μια σειρά από εκστρατείες στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης με επίκεντρο την αντιμετώπιση της παραπληροφόρησης³⁹, σε συνεργασία με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης.

V. ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΑΛΛΩΝ ΖΗΤΗΜΑΤΩΝ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑ

1. Εφαρμογή των νομοθετικών μέτρων στην Ένωση Ασφάλειας

Τα συμφωνηθέντα μέτρα στην Ένωση Ασφάλειας θα αποφέρουν πλήρη οφέλη για την ασφάλεια μόνον εάν όλα τα κράτη μέλη διασφαλίσουν την ταχεία και πλήρη εφαρμογή τους. Προς αυτόν τον σκοπό, η Επιτροπή στηρίζει ενεργά τα κράτη μέλη κατά την εφαρμογή της νομοθεσίας της ΕΕ, μεταξύ άλλων μέσω χρηματοδότησης και διευκολύνοντας την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών. Η Επιτροπή αξιοποιεί πλήρως τις εξουσίες που της παρέχουν οι Συνθήκες για την επιβολή του ενωσιακού δικαίου, συμπεριλαμβανομένης της κίνησης διαδικασιών επί παραβάσει, κατά περίπτωση.

Η προθεσμία για τη μεταφορά στο εθνικό δίκαιο της **οδηγίας της ΕΕ σχετικά με τις καταστάσεις ονομάτων επιβατών**⁴⁰ έληξε στις 25 Μαΐου 2018. Μέχρι στιγμής, 25 κράτη μέλη έχουν κοινοποιήσει

³⁸ www.euvsdisinfo.eu

³⁹ https://europa.eu/euprotects/content/homepage_el

⁴⁰ Οδηγία (ΕΕ) 2016/681 (της 27.4.2016). Η Δανία δεν συμμετείχε στην έγκριση της εν λόγω οδηγίας και δεν δεσμεύεται από αυτήν ούτε υπόκειται στην εφαρμογή της.

πλήρη μεταφορά στο εθνικό δίκαιο⁴¹, κάτι που αποτελεί σημαντική πρόοδο σε σχέση με τον Ιούλιο του 2018, όταν η Επιτροπή κίνησε διαδικασίες επί παραβάσει σε βάρος 14 κρατών μελών⁴². Δύο κράτη μέλη δεν έχουν κοινοποιήσει ακόμα πλήρη μεταφορά στο εθνικό δίκαιο, παρά τις εν εξελίξει διαδικασίες επί παραβάσει που κινήθηκαν στις 19 Ιουλίου 2018⁴³. Παράλληλα, η Επιτροπή εξακολουθεί να στηρίζει τα κράτη μέλη στις προσπάθειες που καταβάλλουν για να ολοκληρώσουν την ανάπτυξη των συστημάτων τους για τις καταστάσεις ονομάτων επιβατών, μεταξύ άλλων διευκολύνοντας την ανταλλαγή πληροφοριών και βέλτιστων πρακτικών.

Η προθεσμία για τη μεταφορά στο εθνικό δίκαιο της **οδηγίας για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας**⁴⁴ έληξε στις 8 Σεπτεμβρίου 2018. Μέχρι στιγμής, 22 κράτη μέλη έχουν κοινοποιήσει πλήρη μεταφορά στο εθνικό δίκαιο, κάτι που αποτελεί σημαντική πρόοδο σε σχέση με τον Νοέμβριο του 2018, όταν η Επιτροπή κίνησε διαδικασίες επί παραβάσει σε βάρος 16 κρατών μελών⁴⁵. Τρία κράτη μέλη δεν έχουν κοινοποιήσει ακόμα πλήρη μεταφορά στο εθνικό δίκαιο, παρά τις εν εξελίξει διαδικασίες επί παραβάσει⁴⁶. Στις 25 Ιουλίου 2019, η Επιτροπή απηύθυνε αιτιολογημένες γνώμες σε δύο κράτη μέλη για μη κοινοποίηση πλήρους μεταφοράς της οδηγίας στο εθνικό δίκαιο⁴⁷. Και τα δύο κράτη μέλη απάντησαν ανακοινώνοντας ότι το νομοθετικό έργο θα ολοκληρωθεί πριν από το τέλος του τρέχοντος έτους.

Η προθεσμία για τη μεταφορά στο εθνικό δίκαιο της **οδηγίας σχετικά με τον έλεγχο της απόκτησης και της κατοχής όπλων**⁴⁸ έληξε στις 14 Σεπτεμβρίου 2018. Μέχρι στιγμής, 13 κράτη μέλη έχουν κοινοποιήσει πλήρη μεταφορά της οδηγίας στο εθνικό τους δίκαιο. 15 κράτη μέλη δεν έχουν κοινοποιήσει ακόμα πλήρη μεταφορά στο εθνικό δίκαιο, παρά τις εν εξελίξει διαδικασίες επί παραβάσει που κινήθηκαν στις 22 Νοεμβρίου 2018⁴⁹. Στις 25 Ιουλίου 2019, η Επιτροπή απηύθυνε αιτιολογημένες γνώμες σε 20 κράτη μέλη για μη κοινοποίηση πλήρους μεταφοράς της οδηγίας στο εθνικό δίκαιο. Πέντε κράτη μέλη απάντησαν κοινοποιώντας πλήρη μεταφορά της οδηγίας στο εθνικό δίκαιο⁵⁰.

Η προθεσμία για τη μεταφορά στο εθνικό δίκαιο της **οδηγίας για την προστασία των δεδομένων στο πλαίσιο της επιβολής του νόμου**⁵¹ έληξε στις 6 Μαΐου 2018. Μέχρι στιγμής, 25 κράτη μέλη έχουν κοινοποιήσει πλήρη μεταφορά στο εθνικό δίκαιο, κάτι που αποτελεί σημαντική πρόοδο σε σχέση με τον Ιούλιο του 2018, όταν η Επιτροπή κίνησε διαδικασίες επί παραβάσει σε βάρος 19

⁴¹ Οι αναφορές σε κοινοποίηση πλήρους μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο λαμβάνουν υπόψη τις δηλώσεις των κρατών μελών και ισχύουν με την επιφύλαξη του ελέγχου της μεταφοράς από τις υπηρεσίες της Επιτροπής (κατάσταση στις 17.10.2019).

⁴² Βλ. τη δέκατη έκτη έκθεση προόδου προς μία αποτελεσματική και πραγματική Ένωση Ασφάλειας [COM(2018) 690 final (της 10.10.2018)].

⁴³ Η Σλοβενία κοινοποίησε μερική μεταφορά στο εθνικό δίκαιο. Η Ισπανία δεν προέβη σε κοινοποίηση μεταφοράς (κατάσταση στις 17.10.2019).

⁴⁴ Οδηγία (ΕΕ) 2017/541 (της 15.3.2017). Η οδηγία δεν εφαρμόζεται στο Ηνωμένο Βασίλειο, στην Ιρλανδία και στη Δανία.

⁴⁵ Βλ. τη δέκατη έβδομη έκθεση προόδου προς μία αποτελεσματική και πραγματική Ένωση Ασφάλειας [COM(2018) 845 final (της 11.12.2018)].

⁴⁶ Η Ελλάδα και το Λουξεμβούργο δεν έχουν κοινοποιήσει εθνικά μέτρα εφαρμογής. Η Πολωνία κοινοποίησε εθνικά μέτρα που αντιστοιχούν σε μερική μεταφορά (κατάσταση στις 17.10.2019).

⁴⁷ Ελλάδα και Λουξεμβούργο.

⁴⁸ Οδηγία (ΕΕ) 2017/853 (της 17.10.2019).

⁴⁹ Το Βέλγιο, η Τσεχία, η Εσθονία, η Πολωνία, η Σουηδία, η Σλοβακία και το Ηνωμένο Βασίλειο κοινοποίησαν μέτρα μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο για μέρος των νέων διατάξεων. Η Κύπρος, η Γερμανία, η Ελλάδα, η Ισπανία, το Λουξεμβούργο, η Ουγγαρία, η Ρουμανία και η Σλοβενία δεν κοινοποίησαν μέτρα μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο (κατάσταση στις 17.10.2019).

⁵⁰ Φινλανδία, Ιρλανδία, Λιθουανία, Κάτω Χώρες, Πορτογαλία (κατάσταση στις 17.10.2019).

⁵¹ Οδηγία (ΕΕ) 2016/680 (της 27.4.2016).

κρατών μελών⁵². Τρία κράτη μέλη δεν έχουν κοινοποιήσει ακόμα πλήρη μεταφορά στο εθνικό δίκαιο, παρά τις εν εξελίξει διαδικασίες επί παραβάσει⁵³. Στις 25 Ιουλίου 2019, η Επιτροπή αποφάσισε να παραπέμψει δύο κράτη μέλη⁵⁴ στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για μη μεταφορά της οδηγίας στο εθνικό δίκαιο και απηύθυνε επίσημη προειδοποιητική επιστολή σε ένα κράτος μέλος⁵⁵ επειδή δεν μετέφερε πλήρως την οδηγία στο εθνικό δίκαιο⁵⁶.

Η Επιτροπή αξιολογεί τη μεταφορά στο εθνικό δίκαιο της **4ης οδηγίας για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες**⁵⁷, ενώ παράλληλα εργάζεται για την επαλήθευση της εφαρμογής των κανόνων από τα κράτη μέλη. Τα κράτη μέλη όφειλαν να είχαν μεταφέρει την εν λόγω οδηγία στο εθνικό τους δίκαιο έως τις 26 Ιουνίου 2018. Η Επιτροπή έχει κινήσει διαδικασίες επί παραβάσει σε βάρος 21 κρατών μελών, καθώς έκρινε ότι από τις κοινοποιήσεις που λήφθηκαν από τα κράτη μέλη δεν προκύπτει πλήρης μεταφορά της εν λόγω οδηγίας στο εθνικό δίκαιο⁵⁸.

Η Επιτροπή αξιολόγησε τη συμμόρφωση με τη μεταφορά των **οδηγιών που σχετίζονται με το κυβερνοέγκλημα**. Τον Ιούλιο και τον Οκτώβριο του 2019 κίνησε διαδικασίες επί παραβάσει σε βάρος 23 κρατών μελών⁵⁹, καθώς έκρινε ότι η εθνική νομοθεσία εφαρμογής που κοινοποίησαν τα εν λόγω κράτη μέλη δεν αποτελεί ορθή μεταφορά της **οδηγίας σχετικά με την καταπολέμηση της σεξουαλικής κακοποίησης των παιδιών**⁶⁰ στο εθνικό δίκαιο. Τον Ιούλιο και τον Οκτώβριο του 2019 κίνησε διαδικασίες επί παραβάσει σε βάρος τεσσάρων κρατών μελών⁶¹, καθώς έκρινε ότι η εθνική νομοθεσία εφαρμογής που κοινοποίησαν τα εν λόγω κράτη μέλη δεν αποτελεί ορθή μεταφορά της **οδηγίας για τις επιθέσεις κατά συστημάτων πληροφοριών**⁶² στο εθνικό δίκαιο.

Η Επιτροπή καλεί τα κράτη μέλη να λάβουν επείγοντως τα αναγκαία μέτρα για την πλήρη μεταφορά των ακόλουθων οδηγιών στο εθνικό δίκαιο και να το γνωστοποιήσουν στην Επιτροπή:

- της **οδηγίας της ΕΕ σχετικά με τις καταστάσεις ονομάτων επιβατών**, για την οποία 1 κράτος μέλος πρέπει ακόμη να κοινοποιήσει τη μεταφορά στο εθνικό δίκαιο και 1 κράτος μέλος πρέπει ακόμη να ολοκληρώσει την κοινοποίηση της μεταφοράς⁶³.
- της **οδηγίας για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας**, για την οποία 2 κράτη μέλη δεν έχουν ακόμη κοινοποιήσει τη μεταφορά στο εθνικό δίκαιο και 1 κράτος μέλος πρέπει ακόμη να ολοκληρώσει την κοινοποίηση της μεταφοράς⁶⁴.

⁵² Βλ. τη δέκατη έκτη έκθεση προόδου προς μία αποτελεσματική και πραγματική Ένωση Ασφάλειας [COM(2018) 690 final (της 10.10.2018)].

⁵³ Η Σλοβενία κοινοποίησε μερική μεταφορά στο εθνικό δίκαιο. Η Ισπανία δεν προέβη σε κοινοποίηση μεταφοράς. Παρότι η Γερμανία κοινοποίησε πλήρη μεταφορά, η Επιτροπή θεωρεί ότι αυτή η μεταφορά δεν είναι πλήρης (κατάσταση στις 17.10.2019).

⁵⁴ Ελλάδα και Ισπανία.

⁵⁵ Γερμανία.

⁵⁶ Η Ελλάδα κοινοποίησε πλήρη μεταφορά, την οποία η Επιτροπή αξιολογεί.

⁵⁷ Οδηγία (ΕΕ) 2015/849 (της 20.5.2015).

⁵⁸ Βέλγιο, Βουλγαρία, Τσεχία, Δανία, Γερμανία, Εσθονία, Ιρλανδία, Γαλλία, Ιταλία, Κύπρος, Λετονία, Λιθουανία, Ουγγαρία, Κάτω Χώρες, Αυστρία, Πολωνία, Ρουμανία, Σλοβακία, Φινλανδία, Σουηδία και Ηνωμένο Βασίλειο (κατάσταση στις 17.10.2019). Σε προγενέστερο χρόνο είχαν περατωθεί 7 διαδικασίες επί παραβάσει που αφορούσαν την οδηγία.

⁵⁹ Βέλγιο, Βουλγαρία, Τσεχία, Γερμανία, Εσθονία, Ελλάδα, Ισπανία, Γαλλία, Κροατία, Ιταλία, Κύπρος, Λετονία, Λιθουανία, Λουξεμβούργο, Ουγγαρία, Μάλτα, Αυστρία, Πολωνία, Πορτογαλία, Ρουμανία, Σλοβενία, Σλοβακία, Φινλανδία και Σουηδία.

⁶⁰ Οδηγία 2011/93/ΕΕ (της 13.12.2011).

⁶¹ Βουλγαρία, Ιταλία, Πορτογαλία και Σλοβενία.

⁶² Οδηγία 2013/40/ΕΕ (της 12.08.2013).

⁶³ Η Σλοβενία κοινοποίησε μερική μεταφορά στο εθνικό δίκαιο. Η Ισπανία δεν προέβη σε κοινοποίηση μεταφοράς (κατάσταση στις 17.10.2019).

⁶⁴ Η Ελλάδα και το Λουξεμβούργο δεν προέβησαν σε κοινοποίηση μεταφοράς. Η Πολωνία κοινοποίησε μερική μεταφορά στο εθνικό δίκαιο (κατάσταση στις 17.10.2019).

- της οδηγίας σχετικά με τον έλεγχο της απόκτησης και της κατοχής όπλων, για την οποία 8 κράτη μέλη πρέπει ακόμη να κοινοποιήσουν τη μεταφορά στο εθνικό δίκαιο και 7 κράτη μέλη πρέπει ακόμη να ολοκληρώσουν την κοινοποίηση της μεταφοράς⁶⁵.
- της οδηγίας για την προστασία των δεδομένων στο πλαίσιο της επιβολής του νόμου, για την οποία 1 κράτος μέλος πρέπει ακόμη να κοινοποιήσει τη μεταφορά στο εθνικό δίκαιο και 2 κράτη μέλη πρέπει ακόμη να ολοκληρώσουν την κοινοποίηση της μεταφοράς⁶⁶.
- της 4ης οδηγίας για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, για την οποία 21 κράτη μέλη πρέπει ακόμη να ολοκληρώσουν την κοινοποίηση της μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο⁶⁷.
- της οδηγίας σχετικά με την καταπολέμηση της σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών, για μη ορθή μεταφορά της οποίας στο εθνικό δίκαιο κινήθηκαν διαδικασίες επί παραβάσει σε βάρος 23 κρατών μελών⁶⁸.
- της οδηγίας για τις επιθέσεις κατά συστημάτων πληροφοριών, για μη ορθή μεταφορά της οποίας στο εθνικό δίκαιο κινήθηκαν διαδικασίες επί παραβάσει σε βάρος 4 κρατών μελών⁶⁹.

2. Ετοιμότητα και προστασία

Η οικοδόμηση ανθεκτικότητας ενάντια στις απειλές κατά της ασφάλειας αποτελεί σημαντική συνιστώσα των εργασιών προς την κατεύθυνση μιας αποτελεσματικής και πραγματικής Ένωσης Ασφάλειας. Η Επιτροπή στηρίζει τα κράτη μέλη και τις τοπικές αρχές για την ενίσχυση της προστασίας των δημόσιων χώρων, μέσω της εφαρμογής του σχεδίου δράσης του Οκτωβρίου του 2017 και της σύμπραξης για την ασφάλεια στους δημόσιους χώρους στο πλαίσιο του αστικού θεματολογίου της ΕΕ, η οποία θεσπίστηκε τον Ιανουάριο του 2019. Στις εργασίες συμμετέχουν οι δήμοι που απευθύνθηκαν στην Επιτροπή ζητώντας τη στήριξή της για την αντιμετώπιση των προκλήσεων που αντιμετωπίζουν ως προς την προστασία των δημόσιων χώρων.

Η ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών τόσο μεταξύ των δημόσιων αρχών όσο και με ιδιωτικούς φορείς εκμετάλλευσης είναι καθοριστικής σημασίας για την ενίσχυση της ασφάλειας των δημόσιων χώρων. Το θέμα αυτό ήταν στο επίκεντρο της **ευρωπαϊκής εβδομάδας ασφάλειας** που διοργανώθηκε στη Νίκαια της Γαλλίας από τις 14 έως τις 18 Οκτωβρίου 2019, στο πλαίσιο του χρηματοδοτούμενου από την ΕΕ σχεδίου PACTESUR (Protect Allied Cities against Terrorism in Securing Urban Areas). Η εκδήλωση, στο πλαίσιο της οποίας ήρθαν σε επαφή 500 συμμετέχοντες από δήμους ολόκληρης της Ευρώπης, εθνικές αρχές και ερευνητικά ιδρύματα, ανέδειξε τη σπουδαιότητα της στενής συνεργασίας μεταξύ όλων των εμπλεκόμενων ενδιαφερόμενων φορέων, δημόσιων και ιδιωτικών, καθώς και τον ρόλο των νέων τεχνολογιών στην καλύτερη προστασία των πόλεων. Το θέμα της προστασίας των δημόσιων χώρων εξετάστηκε επίσης κατά την **ευρωπαϊκή εβδομάδα των δήμων και των περιφερειών** που διοργανώθηκε στις Βρυξέλλες από τις 7 έως τις 10 Οκτωβρίου 2019, σε ειδική σύνοδο εργασίας σχετικά με τη σύμπραξη για την ασφάλεια στους δημόσιους χώρους στο πλαίσιο του αστικού θεματολογίου της ΕΕ. Η σύνοδος εργασίας επικεντρώθηκε στον ρόλο των τοπικών αρχών

⁶⁵ Το Βέλγιο, η Τσεχία, η Εσθονία, η Πολωνία, η Σουηδία, η Σλοβακία και το Ηνωμένο Βασίλειο κοινοποίησαν μέτρα μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο για μέρος των νέων διατάξεων. Η Κύπρος, η Γερμανία, η Ελλάδα, η Ισπανία, το Λουξεμβούργο, η Ουγγαρία, η Ρουμανία και η Σλοβενία δεν κοινοποίησαν μέτρα μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο (κατάσταση στις 17.10.2019).

⁶⁶ Η Σλοβενία κοινοποίησε μερική μεταφορά στο εθνικό δίκαιο. Η Ισπανία δεν προέβη σε κοινοποίηση μεταφοράς. Παρότι η Γερμανία κοινοποίησε πλήρη μεταφορά, η Επιτροπή θεωρεί ότι αυτή η μεταφορά δεν είναι πλήρης (κατάσταση στις 17.10.2019).

⁶⁷ Βέλγιο, Βουλγαρία, Τσεχία, Δανία, Γερμανία, Εσθονία, Ιρλανδία, Γαλλία, Ιταλία, Κύπρος, Λετονία, Λιθουανία, Ουγγαρία, Κάτω Χώρες, Αυστρία, Πολωνία, Ρουμανία, Σλοβακία, Φινλανδία, Σουηδία και Ηνωμένο Βασίλειο (κατάσταση στις 17.10.2019).

⁶⁸ Βέλγιο, Βουλγαρία, Τσεχία, Γερμανία, Εσθονία, Ελλάδα, Ισπανία, Γαλλία, Κροατία, Ιταλία, Λετονία, Λιθουανία, Λουξεμβούργο, Ουγγαρία, Μάλτα, Αυστρία, Πολωνία, Πορτογαλία, Ρουμανία, Σλοβενία, Σλοβακία, Φινλανδία και Σουηδία.

⁶⁹ Βουλγαρία, Ιταλία, Πορτογαλία και Σλοβενία.

στο πεδίο της πολιτικής ασφάλειας, του ρυθμιστικού πλαισίου και της χρηματοδότησης της ΕΕ για την αντιμετώπιση των βασικών προκλήσεων για την ασφάλεια στους αστικούς δημόσιους χώρους, καθώς και σε βασικά θεματικά πεδία όπως η καινοτομία μέσω έξυπνων λύσεων και τεχνολογιών, συμπεριλαμβανομένης της έννοιας της ασφάλειας βάσει σχεδιασμού, η πρόληψη και η κοινωνική ένταξη. Η Επιτροπή βοηθά επίσης τις δημοτικές αρχές να καινοτομούν σε αυτά τα πεδία μέσω της τελευταίας πρόσκλησης υποβολής προτάσεων που προκήρυξε στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας αστικών καινοτόμων δράσεων, τα αποτελέσματα της οποίας ανακοινώθηκαν τον Αύγουστο του 2019. Στα έργα που επιλέχθηκαν συγκαταλέγονται και εκείνα τριών δήμων (Πειραιά στην Ελλάδα, Τάμπερε στη Φινλανδία και Τορίνο στην Ιταλία) που θα εφαρμόσουν δοκιμαστικά νέες λύσεις σε θέματα αστικής ασφάλειας⁷⁰.

Η Επιτροπή, με στόχο την καλύτερη **προστασία χώρων λατρείας** και τη διερεύνηση των αναγκών διαφόρων θρησκευτικών ομάδων, οργάνωσε στις 7 Οκτωβρίου 2019 συνάντηση με εκπροσώπους εβραϊκών, μουσουλμανικών, χριστιανικών και βουδιστικών κοινοτήτων. Από τη συνάντηση, που πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο της εφαρμογής του ενωσιακού σχεδίου δράσης του 2017 για τη στήριξη της προστασίας των δημόσιων χώρων, προέκυψε ότι η ευαισθητοποίηση και η ετοιμότητα σε θέματα ασφάλειας ποικίλλει σημαντικά μεταξύ των διαφόρων θρησκευτικών κοινοτήτων, γεγονός που αναδεικνύει τη σημασία της περαιτέρω ανταλλαγής ορθών πρακτικών. Από τη συνάντηση προέκυψε επίσης ότι η καθιέρωση στοιχειωδών μέτρων ασφαλείας και η βελτίωση της ευαισθητοποίησης σε θέματα ασφάλειας δεν είναι ασύμβατες με τη διατήρηση του ανοιχτού και προσιτού χαρακτήρα των χώρων λατρείας. Η Επιτροπή θα συγκεντρώσει στην εξειδικευμένη ηλεκτρονική πλατφόρμα της ορθές πρακτικές και υλικό ενίσχυσης της ευαισθητοποίησης, και θα θέσει το θέμα υπόψη των αρχών ασφαλείας των κρατών μελών στο πλαίσιο του φόρουμ φορέων δημόσιου-ιδιωτικού τομέα για την προστασία των δημόσιων χώρων.

Ένας συγκεκριμένος τομέας που χρήζει περαιτέρω προσοχής είναι η αυξανόμενη απειλή κατά της ασφάλειας των υποδομών ζωτικής σημασίας και των δημόσιων χώρων που θέτουν τα **μη επανδρωμένα αεροσκάφη**. Συμπληρωματικά προς την πρόσφατη νομοθεσία της ΕΕ⁷¹ που διέπει την ασφαλή πτητική λειτουργία μη επανδρωμένων αεροσκαφών στον ίδιο εναέριο χώρο με επανδρωμένα αεροσκάφη, και χωρίς να υπονομεύονται οι δυνατότητες επωφελούς χρήσης των μη επανδρωμένων αεροσκαφών, η Επιτροπή στηρίζει τα κράτη μέλη στην παρακολούθηση των τάσεων όσον αφορά την κακόβουλη χρήση των μη επανδρωμένων αεροσκαφών, στη χρηματοδότηση σχετικών ερευνών και στη διευκόλυνση της διενέργειας δοκιμών αντιμέτρων. Η ανταλλαγή εμπειριών και βέλτιστων πρακτικών είναι κρίσιμης σημασίας, όπως κατέδειξε το διεθνές συνέδριο υψηλού επιπέδου για την αντιμετώπιση των απειλών που θέτουν τα μη επανδρωμένα εναέρια συστήματα, το οποίο πραγματοποιήθηκε στις Βρυξέλλες στις 17 Οκτωβρίου 2019. Στο πλαίσιο της εκδήλωσης, που διοργανώθηκε από την Επιτροπή, 250 συμμετέχοντες από κράτη μέλη, διεθνείς οργανισμούς, τρίτες χώρες-εταίρους, τον κλάδο, την πανεπιστημιακή κοινότητα και την κοινωνία των πολιτών συναντήθηκαν για να συζητήσουν τις προκλήσεις στον τομέα της ασφάλειας που θέτουν τα μη επανδρωμένα αεροσκάφη, καθώς και τρόπους για την αντιμετώπισή τους. Το συνέδριο κατέδειξε την ανάγκη για τακτικές εκτιμήσεις της επικινδυνότητας όσον αφορά τα μη επανδρωμένα αεροσκάφη, καθώς και για στενή συνεργασία μεταξύ των αρχών πολιτικής αεροπορίας και επιβολής του νόμου για την περαιτέρω ανάπτυξη ευρωπαϊκής νομοθεσίας σχετικά με την ασφαλή πτητική λειτουργία των μη επανδρωμένων αεροσκαφών. Είναι επίσης αναγκαίο να διενεργηθούν περαιτέρω δοκιμές των αντιμέτρων κατά μη επανδρωμένων αεροσκαφών μέσω συντονισμένης ευρωπαϊκής προσέγγισης. Επίσης, υπήρξε συμφωνία ότι η στενή συνεργασία μεταξύ των αρχών και του κλάδου είναι απαραίτητη προϋπόθεση προκειμένου τα μη επανδρωμένα αεροσκάφη να είναι ασφαλή, επιχειρησιακά αξιόπιστα και δύσκολο να χρησιμοποιηθούν για κακόβουλους σκοπούς.

⁷⁰ Οι αστικές καινοτόμες δράσεις είναι μηχανισμός που συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης. Για περισσότερες πληροφορίες: <https://www.uia-initiative.eu/en/call-proposals/4th-call-proposals>.

⁷¹ Εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) 2019/947 της Επιτροπής, της 24ης Μαΐου 2019, για τους κανόνες και τις διαδικασίες που διέπουν τη λειτουργία μη επανδρωμένων αεροσκαφών.

3. Εξωτερική διάσταση

Δεδομένου ότι στην πλειονότητά τους οι κίνδυνοι που αντιμετωπίζει η ΕΕ στον τομέα της ασφάλειας δεν περιορίζονται στα σύνορα της ΕΕ αλλά αποτελούν παγκόσμιες απειλές, η συνεργασία με χώρες-εταίρους, οργανισμούς και σχετικούς ενδιαφερόμενους φορείς διαδραματίζει καίριο ρόλο για την οικοδόμηση μιας αποτελεσματικής και πραγματικής Ένωσης Ασφάλειας.

Η ανταλλαγή πληροφοριών είναι κομβικής σημασίας για αυτήν τη συνεργασία. Μαζί με την παρούσα έκθεση η Επιτροπή ενέκρινε σύσταση προς το Συμβούλιο για την έγκριση της έναρξης διαπραγματεύσεων για **συμφωνία μεταξύ της ΕΕ και της Νέας Ζηλανδίας σχετικά με την ανταλλαγή δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα για την καταπολέμηση του σοβαρού εγκλήματος και της τρομοκρατίας** μεταξύ της Ευρώπης και των αρμόδιων αρχών της Νέας Ζηλανδίας. Η εν λόγω συμφωνία θα ενισχύσει περαιτέρω τις ικανότητες της Ευρώπης στη συνεργασία με τη Νέα Ζηλανδία με σκοπό την πρόληψη και την καταπολέμηση αξιόποινων πράξεων που εμπίπτουν στο πεδίο αρμοδιοτήτων της Ευρώπης. Η συμφωνία συνεργασίας του Απριλίου 2019 μεταξύ της Ευρώπης και της αστυνομίας της Νέας Ζηλανδίας παρέχει ένα πλαίσιο για δομημένη συνεργασία σε στρατηγικό επίπεδο, δεν παρέχει όμως τη νομική βάση για την ανταλλαγή δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Η ανταλλαγή δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα με πλήρη σεβασμό του δικαίου της ΕΕ και των θεμελιωδών δικαιωμάτων είναι απαραίτητη προϋπόθεση για αποτελεσματική επιχειρησιακή αστυνομική συνεργασία. Σε προγενέστερο χρόνο, η Επιτροπή προσδιόρισε οκτώ χώρες προτεραιότητας στην περιοχή της Μέσης Ανατολής/Βόρειας Αφρικής με βάση την τρομοκρατική απειλή, τις προκλήσεις που σχετίζονται με τη μετανάστευση και τις επιχειρησιακές ανάγκες της Ευρώπης για έναρξη διαπραγματεύσεων.⁷² Λαμβανομένων υπόψη των επιχειρησιακών αναγκών των αρχών επιβολής του νόμου σε ολόκληρη την ΕΕ, καθώς και των δυνητικών οφελών της στενότερης συνεργασίας σε αυτόν τον τομέα, όπως κατέδειξαν και οι εξελίξεις μετά την επίθεση στο Christchurch τον Μάρτιο του 2019, η Επιτροπή κρίνει αναγκαία την προσθήκη της Νέας Ζηλανδίας στις χώρες προτεραιότητας ώστε να ξεκινήσουν σύντομα διαπραγματεύσεις.

Ένας άλλος ακρογωνιαίος λίθος της συνεργασίας της Ένωσης με τρίτες χώρες-εταίρους σε θέματα ασφάλειας είναι η διαβίβαση **δεδομένων από τις καταστάσεις ονομάτων επιβατών**. Στις 27 Σεπτεμβρίου 2019, η Επιτροπή ενέκρινε σύσταση προς το Συμβούλιο για την έγκριση της έναρξης διαπραγματεύσεων για συμφωνία μεταξύ **ΕΕ και Ιαπωνίας** σχετικά με τη διαβίβαση δεδομένων από τις καταστάσεις ονομάτων επιβατών για την πρόληψη και την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και σοβαρών μορφών διεθνικού εγκλήματος με πλήρη σεβασμό των διασφαλίσεων για την προστασία των δεδομένων και των θεμελιωδών δικαιωμάτων.⁷³ Η σύσταση εξετάζεται σε επίπεδο ομάδας εργασίας του Συμβουλίου και η Επιτροπή καλεί το Συμβούλιο να εγκρίνει ταχέως εντολή για διαπραγματεύσεις με την Ιαπωνία. Η εφαρμογή συμφωνίας εγκαίρως για τους Ολυμπιακούς Αγώνες του 2020 θα έχει από αντίκρισμα από την άποψη της ασφάλειας.

Σε παγκόσμιο επίπεδο, η Επιτροπή στηρίζει τις εργασίες του **Διεθνούς Οργανισμού Πολιτικής Αεροπορίας** για τη θέσπιση ενός προτύπου για την επεξεργασία δεδομένων από καταστάσεις ονομάτων επιβατών, ανταποκρινόμενη στο ψήφισμα 2396 του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών που καλεί όλα τα κράτη μέλη να αναπτύξουν τη δυνατότητα συλλογής, επεξεργασίας και ανάλυσης δεδομένων που αφορούν τις καταστάσεις ονομάτων επιβατών. Στις 13 Σεπτεμβρίου 2019, η Επιτροπή υπέβαλε πρόταση⁷⁴ απόφασης του Συμβουλίου σχετικά με τη θέση που πρέπει να ληφθεί εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης στον Διεθνή Οργανισμό Πολιτικής Αεροπορίας σχετικά με τα πρότυπα και τις συνιστώμενες πρακτικές που διέπουν τα δεδομένα από τις καταστάσεις ονομάτων επιβατών. Η πρόταση εξετάζεται σε επίπεδο ομάδας εργασίας του Συμβουλίου και η Επιτροπή ζητεί

⁷² Βλ. την ενδέκατη έκθεση προόδου προς μία αποτελεσματική και πραγματική Ένωση Ασφάλειας [COM(2017) 608 final (της 18.10.2017)]. Οι χώρες προτεραιότητας είναι η Αλγερία, η Αίγυπτος, το Ισραήλ, η Ιορδανία, ο Λίβανος, το Μαρόκο, η Τυνησία και η Τουρκία.

⁷³ COM(2019) 420 final (της 27.9.2019).

⁷⁴ COM(2019) 416 final (της 13.9.2019).

την ταχεία έκδοση της απόφασης του Συμβουλίου. Η θέση της Ένωσης και των κρατών μελών της εκτίθεται επίσης σε έγγραφο πληροφόρησης με τίτλο «Standards and principles on the collection, use, processing and protection of Passenger Name Record data» (Πρότυπα και αρχές για τη συλλογή, χρήση, επεξεργασία και προστασία των δεδομένων από τις καταστάσεις ονομάτων επιβατών), το οποίο υποβλήθηκε στην 40ή σύνοδο της Συνέλευσης του Διεθνούς Οργανισμού Πολιτικής Αεροπορίας.

Όσον αφορά τις εργασίες για τη σύναψη νέας συμφωνίας για τις καταστάσεις ονομάτων επιβατών με τον **Καναδά**, η Επιτροπή επιδιώκει την ταχεία οριστικοποίηση της συμφωνίας. Εν τω μεταξύ, φέτος το καλοκαίρι ξεκίνησε η συνδυασμένη κοινή επανεξέταση και κοινή αξιολόγηση της συμφωνίας με την **Αυστραλία**, καθώς και η κοινή αξιολόγηση της συμφωνίας για τις καταστάσεις ονομάτων επιβατών με τις **Ηνωμένες Πολιτείες**, με την πραγματοποίηση επισκέψεων στην Καμπέρα και την Ουάσινγκτον τον Αύγουστο και τον Σεπτέμβριο του 2019, αντίστοιχα. Η Επιτροπή ενημέρωσε την Επιτροπή Πολιτικών Ελευθεριών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στο πλαίσιο συνεδρίασης κεκλεισμένων των θυρών που πραγματοποιήθηκε στις 14 Οκτωβρίου 2019 σχετικά με την πορεία των εργασιών όσον αφορά τις συμφωνίες για τις καταστάσεις ονομάτων επιβατών με την Ιαπωνία, την Αυστραλία και τον Καναδά.

Πρόοδος σημειώθηκε επίσης στη συνεργασία με τους εταίρους των **Δυτικών Βαλκανίων** σε θέματα ασφάλειας, κατ' εφαρμογή του κοινού σχεδίου δράσης για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας για τα Δυτικά Βαλκάνια του Οκτωβρίου 2018. Στις 9 Οκτωβρίου, η Επιτροπή υπέγραψε δύο μη δεσμευτικές διμερείς συμφωνίες για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας με την Αλβανία και τη Δημοκρατία της Βόρειας Μακεδονίας⁷⁵. Οι εν λόγω συμφωνίες προβλέπουν την ανάληψη ειδικά προσαρμοσμένων δράσεων προτεραιότητας από τις αρχές της αντίστοιχης χώρας-εταίρου, οι οποίες καλύπτουν τους πέντε στόχους του κοινού σχεδίου δράσης⁷⁶ και υποδεικνύουν τη στήριξη που προτίθεται να παράσχει η Επιτροπή. Τις προσεχείς εβδομάδες αναμένεται να υπογραφούν παρόμοιες συμφωνίες με τους υπόλοιπους εταίρους των Δυτικών Βαλκανίων. Επίσης, στις 7 Οκτωβρίου 2019, η Επιτροπή υπέγραψε συμφωνία με το Μαυροβούνιο για τη συνεργασία στον τομέα της διαχείρισης των συνόρων μεταξύ του Μαυροβουνίου και του Οργανισμού Ευρωπαϊκής Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής (Frontex). Η λόγω συμφωνία επιτρέπει στον Frontex να συνδράμει το Μαυροβούνιο στη διαχείριση των συνόρων με στόχο την αντιμετώπιση της αντικανονικής μετανάστευσης και του διασυνοριακού εγκλήματος, ώστε να ενισχυθεί με τον τρόπο αυτό η ασφάλεια στα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ.

Με σκοπό την ενίσχυση της συνεργασίας με χώρες-εταίρους για την αντιμετώπιση κοινών απειλών κατά της ασφάλειας, η Επιτροπή καλεί το Συμβούλιο:

- να εγκρίνει την έναρξη διαπραγματεύσεων για σύναψη συμφωνίας μεταξύ της ΕΕ και της **Νέας Ζηλανδίας** σχετικά με την ανταλλαγή δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα για την καταπολέμηση του σοβαρού εγκλήματος και της τρομοκρατίας·
- να εγκρίνει την έναρξη διαπραγματεύσεων για σύναψη συμφωνίας μεταξύ της ΕΕ και της **Ιαπωνίας** σχετικά με τη διαβίβαση δεδομένων από τις καταστάσεις ονομάτων επιβατών·
- να εγκρίνει την προτεινόμενη **απόφαση του Συμβουλίου σχετικά με τη θέση που πρέπει να ληφθεί εξ ονόματος της ΕΕ στον Διεθνή Οργανισμό Πολιτικής Αεροπορίας** σχετικά με τα πρότυπα και τις συνιστώμενες πρακτικές που διέπουν τα δεδομένα από τις καταστάσεις ονομάτων επιβατών.

⁷⁵ https://ec.europa.eu/home-affairs/news/news/20191009_security-union-implementing-counter-terrorism-arrangements-albania-north-macedonia_en

⁷⁶ Το σχέδιο κοινής δράσης προβλέπει δράσεις που περιστρέφονται γύρω από τους ακόλουθους πέντε στόχους: ισχυρό πλαίσιο για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας, αποτελεσματική πρόληψη και αντιμετώπιση του βίαιου εξτρεμισμού, αποτελεσματική ανταλλαγή πληροφοριών και επιχειρησιακή συνεργασία, ενίσχυση της ικανότητας καταπολέμησης της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, ενίσχυση της προστασίας των πολιτών και των υποδομών.

VI. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Στην παρούσα έκθεση παρουσιάζεται το ευρύ φάσμα μέτρων που λαμβάνει η ΕΕ για την αντιμετώπιση των κοινών απειλών στην Ευρώπη και την ενίσχυση της συλλογικής μας ασφάλειας. Στη βάση της κοινής αντίληψης ότι οι σημερινές προκλήσεις στον τομέα της ασφάλειας αντιμετωπίζονται καλύτερα μέσω της συνεργασίας τόσο εντός της ΕΕ όσο και με τρίτες χώρες, η πρόοδος που έχει σημειωθεί ως προς την οικοδόμηση μιας αποτελεσματικής και πραγματικής Ένωσης Ασφάλειας είναι καρπός της στενής συνεργασίας ενός ευρέος φάσματος φορέων, που καλλιεργούν αίσθημα εμπιστοσύνης, ανταλλάσσουν πόρους και αντιμετωπίζουν τις απειλές από κοινού: σε όλα τα επίπεδα της διακυβέρνησης, από τις δημοτικές αρχές και άλλους τοπικούς φορείς, τις περιφερειακές και τις εθνικές αρχές έως το επίπεδο της ΕΕ με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, με τη συμμετοχή δημόσιων αρχών, οργανισμών της ΕΕ, ιδιωτικών φορέων και της κοινωνίας των πολιτών, και με την αξιοποίηση εμπειρίας, εργαλείων και πόρων σε διάφορους τομείς πολιτικής, όπως η πολιτική στον τομέα των μεταφορών, η ψηφιακή ενιαία αγορά και η πολιτική συνοχής. Με τον τρόπο αυτόν, οι εργασίες στο πλαίσιο της Ένωσης Ασφάλειας ενσωματώνονται στην προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων, διασφαλίζοντας και προάγοντας τις αξίες μας.

Οι εργασίες προς την κατεύθυνση μιας αποτελεσματικής και πραγματικής Ένωσης Ασφάλειας πρέπει να συνεχιστούν. Είναι αναγκαία η επίτευξη ταχείας συμφωνίας για σημαντικές εκκρεμείς πρωτοβουλίες, όπως κυρίως: 1) η νομοθετική πρόταση για την αφαίρεση τρομοκρατικού περιεχομένου στο διαδίκτυο, 2) η νομοθετική πρόταση για τη βελτίωση της πρόσβασης των αρχών επιβολής του νόμου σε ηλεκτρονικά αποδεικτικά στοιχεία, 3) η νομοθετική πρόταση για τη σύσταση ευρωπαϊκού βιομηχανικού, τεχνολογικού και ερευνητικού κέντρου ικανοτήτων στον τομέα της κυβερνοασφάλειας και δικτύου εθνικών κέντρων συντονισμού, και 4) οι εκκρεμείς νομοθετικές προτάσεις για τη δημιουργία πιο ισχυρών και έξυπνων συστημάτων πληροφοριών για την ασφάλεια και τη διαχείριση των συνόρων και της μετανάστευσης. Τα μέτρα και οι πράξεις που έχουν συμφωνηθεί πρέπει να μετουσιωθούν σε επιχειρησιακή πραγματικότητα, με έγκαιρη και πλήρη εφαρμογή της νομοθεσίας της ΕΕ από όλα τα κράτη μέλη, ώστε να εξασφαλιστούν όλα της τα οφέλη για την ασφάλεια. Ειδικότερα, είναι απολύτως απαραίτητο όλα τα κράτη μέλη να εφαρμόσουν την προσφάτως συμφωνηθείσα νομοθεσία σχετικά με τη διαλειτουργικότητα των συστημάτων πληροφοριών της ΕΕ για τη διαχείριση της ασφάλειας, των συνόρων και της μετανάστευσης, προκειμένου να εκπληρωθεί ο φιλόδοξος στόχος της επίτευξης πλήρους διαλειτουργικότητας έως το 2020. Τέλος, η Ευρώπη θα πρέπει να συνεχίσει να επαγρυπνεί για νέες και μεταβαλλόμενες απειλές και να εργάζεται με πνεύμα συνεργασίας για την ενίσχυση της ασφάλειας όλων των πολιτών.